

308469 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

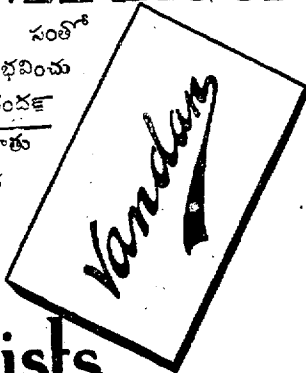
VOL. 3 } చెన్న పట్టణము 1916 నం॥ నవంబరు నెల 14 వ తేది మంగళవారము } No 189
సంపుటము. 3. } స శ నా మ స ం వ త్స ర క్తా త్రి క మా స బ హు శ ప ం చ మి గి. } సంచిక ౧౮౯

A MAN'S Privilege

PERFECT MANHOOD

మూల్యము
30° బిళ్లలు
గల పాకెట్
1-3
రూ. 2/-

ఏ మానవుడు ఆరోగ్యముగాను సంతోషముగాను ఉండి పౌఖ్యము ననుభవించునో వానిదియే అభ్యశీంవనము వందక ఆప్రకారము చేయున. ఈ ధాతు వ్యర్థ్యవధము. నిన్న జమైన మానవ నిగ జేయున. కేడో నిజ మారయము.

Sold by all Chemists

530
సోలువజంట్ల:—డా॥ అంధు కంపెనీ.
ఇంగ్లీషు మందులను పుల్లెటిలోను దొరకును.
వలయువారు
ఇంగ్లీషు మందులను పుల్లెటిలోను దొరకును.
వలయువారు
Tel. Address:—
UJ, Crease
260, వై నాబజారు రోడ్డు, మదరాసు

తామర తైలము

డబ్బి 1-కి వెల 0-4-0 12-కి రూ 2-10-0.

మా తామర తైలము ఒక్కడబ్బాను నాలుగు అచాలకులైన నాలుగైదు సారలు రానచి యెడల తామర నిర్మూలమగును నయము కాని యెడల మీ నాల్గు అచాలు తిరిగి తీసికొని వచ్చును.

ఈ తైలమును ఒక సారి వాడిన సుఖపడ గలరు.

దీనిని రాచిన మంట యుండదు. చర్మము నలు వెక్కదు. అమృతాంజనం డిపో. } 109, ఫ్రేరిరోడ్డు, బొంబాయి
7, కంబుసెట్టి వీధి, మద్రాసు.

సకలవృత్తిక విషసంజీవిని

నూరురూపాయల బహుమతి.

బాధతో వచ్చువారు!

సుఖముగఁ బోదురు !!

ఈ వందు ఇతరుల మాను మందు వంటిదిగాదు. ఉపయోగించినదే తప్పక మంటయు బాధయు తీరును. ఇది తేలుబాధకే గాక, ఎలక, కుక్క, నంద్రగ బృహదలగు జంతువుల విషములకు నవయోగించును. ఈ వందుచే తేలుబాధ నివర్తించును మందు క్రయముతో నూరురూ

పాను లిహ్యగలము. వెల సులభము
2 సీసాలుగల ప్యాకెట్టు 1.కి 8 అ. పోస్టేజి 8 అణాలు.
ఒక చేతడన 2 ప్యాకెట్టు తెప్పించుకొన్న పోస్టేజి 3 చిత్తం ఒకడణక ప్యాకెట్టుకు పోస్టేజి 5-0-0.
1-8-0 వెలగల ఛాక్ సలర్ పాకెట్టు పేనా ఉచితము.
జి. శ్రీనివాసరావు మొదలియారు
3, కందప్ప మొదలివీధి, తిరుకల్లిక్కేరి, మద్రాస్.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి కంపెనీ.

మరాపు వర్తకులు, మద్రాసు.

తెలివిలీనము: "ఉమ్మడిమార్" మద్రాసు.

ఈపటములో కను పరచినట్టి అనేక విధములైన గాజులు నమ్మకముగా సవరణ బంగారుతో తయారుచేయబడి యున్నవి. వలయువారు ఈపటములో యుండు నెంబరును వ్రాసిన మజారి విషయములు తెలియ ప రు ప్తు న్నాము. ఇంకా మానద బంగారు గుల్లతోడాలు, గట్టితోడాలు, గట్టికలు ఉంగరములు, రాళ్ల వుంగరములు, డాలర్లు, గడియారపు గోలునులు, కాసుల పేర్లు, వెండిగలు అనేక

విధములైన వెండిపాత్ర సామానులు హాజరున యున్నవి. గాణ్యమైన నగలు పూచీయ్యబడును. 598

సంగీత ప్రదాయని

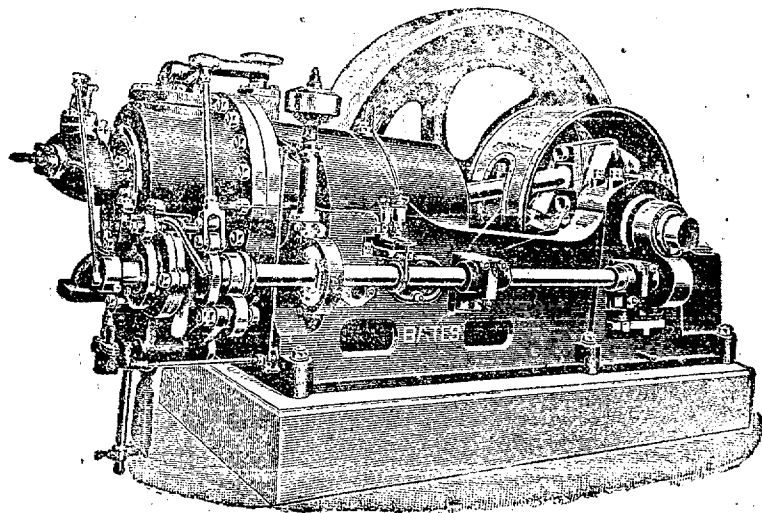
వెల రూపాయలు 3.

ఈ గ్రంథము ఆత్మప్రసిద్ధి జెందిన దాక్షిణాత్యగాన విద్యాపారంగతులైన విద్యాకే. వరదాచార్యులు, కె. వి. శ్రీనివాస ఆచార్యులు, వీణ కృష్ణమాచార్యులు వీరలచే రచింపబడినది. ఇందులక్షణ సంగ్రహమును అభ్యాసపద్ధతులును, స్వరజతులు, వగ్గములు, త్యాగయ్యగారి కృతులు, పట్నం సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి కృతులు, దీక్షితకృతులు మొదలగు, సుమారు 140 వురు బహులును స్వర, సాహిత్యతాళ, కాలమా లకుగురుతు లేర్పరచిఅందరికి సులభముగ గ్రాహ్యమగునటుల వ్రాయబడియున్నవి. హాస్యనియము, వీణ ఈ ఉభయవాద ములకు పటములును, వీటిగుణములును, వీటి నవయోగించు విధములును వ్రాయబడి యున్నవి. దీనికి క్రాసు 16 పుటలు నైజా 500 పుటలు. దశసరి స్టేసుకాగితములో ముద్రితము. కాలికో బయిండు బంగారు గిలుటు చేయబడి యున్నది. వలయువారు ఈ క్రిందివారికి వ్రాసికొనవలెను.

మొసర్పు నగో అంధు కంపెనీ,

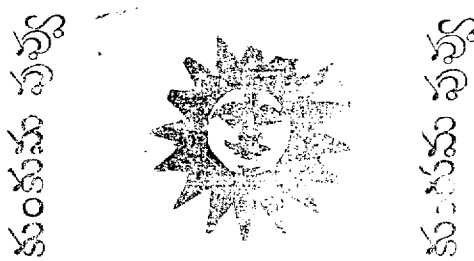
546 (ఓంటర్వీ, మద్రాసు.

బేటుగోల్డ్ మెడల్ శెమిడిశల్ క్రూడ్ ఆయిల్ యింజనులు.

ఈక్రొత్త టయిపు ఇంజనులు రెండు కంటి చిక్కనయిన క్రూడ్ ఆయిల్తో నయినను సుమారు ఒకమాసము చేరయి జరు విప్పి శుభ్రపరచ నక్కరలేకయే మిక్కిలి తృప్తికరముగా పనిచేయుచున్నవి. సాధారణమైన ఆయిల్ యింజనులవలె యెక్కువ క్రూడ్ ఆయిల్ అక్కరలేక వాటికొరకు ఖర్చు అయ్యే ఆయిల్లో నగము మాత్రము యీ యింజనులు తీసికొనరు వాటికంటె. వేయిలెట్లు తృప్తికరముగా పనిచేయుచున్నవి. 16 గుర్రములు మొదలు 50 గుర్రముల పవరువరకు వీటియొక్క స్పీరు సామానులు నహయే ప్పుడును స్థానలో సిద్ధముగా నుండును.

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావనదొరకును. కొనుక్కొను ముగ్గుమామగ్గుడు గమనింపుడు. కరస్పాన్డా డెన్టల్ మొదలగువారి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎన్ నారాయణ అంధు కంపెనీ. (53) 21. హమ్మంవీధి, బొంబాయి.

జాబులు.

I

చెన్నై నుండి గూర్చి యొక చిన్న కథ

అయ్యా!

వైద్య కళాశాల ప్రాంగణమునందు 9-11-16 తేదీన బ్రతుకైన వ్యాసమునందు, గొఱవడిన పద్యములు రెండును నాకు లభించినందున నీక్రింద వానిం బొందుపరచితిని.

క॥ సారాసారం జెఱుగని

జేరజాలకు బుద్ధిజేష్టుఁ దెద్దలవశమా

నీరెంత పోసి పెంచిన

కూకానా నేలనేము- గువ్వలచెన్నా

క॥ ఈవిచ్చిన పదపద్యము

గోవే మతి చదువకున్న - తుంభినియందున్

ఈవియని పదపద్యము

గోవే చదివించుకొన్న - గువ్వలచెన్నా.

ఈకథ యంతయును నాకు మండపేట వాస్తవ్యుల యొక బ్రహ్మశ్రీ మేడవరపు బుచ్చయ్యగారు ప్రసంగవశమునఁ జెప్పిరి. వింతగదాచి ప్రకటింపఁగోరితిని.

కురుంగేశ్వరుడు.

II

మూడే కారణములు

అయ్యా!

కృష్ణమండలం కారణములు గౌరవనీయులకును అధికారవర్గమువారికిని ప్రజలకుఁ దెలిసినంతగా నైనను దెలిసియుండినవో ఈకృష్ణ మెల్లవ నింతగా మమ్ము బాధించి యుండవు. నైతులగు మేము ముఖ్యముగా నమ్ముచున్నట్టియు, సత్యమునకు మారము కానట్టియు కారణముల నిటు దెల్పొనరుచున్నాము.

1 నవీనరక్షణాధికారము (Conservative Department) ప్రవాహమున కడ్డముగా నిలకలనుకల్పించి నది వెడల్పును 2 వైశ్యమండి ఒక మైలు అగునట్లు చేయుటయును, కరకట్టలనుమాత్రము వెంచక వెనుకటి యటులనే యుంచుట చేతను, నదికి ఎంతవీరు నచ్చినను పడవోసికొని మామిడికి వచ్చుచున్నది.

2 కాలమున ననగా మార్చి, ఏప్రిల్, మే, జూన్ నెలలలో సర్కారువారు కర కట్టమరమ్మతుమాటయే తలపెట్టక పోవుటవల్ల, తరువాతను అనగా కృష్ణకు నీరు తగిలినప్పుడెంతగా తొట్టుచున్నది నన్నుచెప్పజగ మగుచున్నది.

3 కృష్ణకు నీరు తగిలినపుడు నేమింపఁబడిన విచారణాధికారులు గ్రామస్థులను సమైక్యమున జేర్చియు, కరకట్ట వెంబడియున్న గ్రామములలోనుండి యెడారిగానున్న పాతూరు గండిపడినవోటునను, వల్లభాపురం, గొడవర్రుగ్రామముల వద్దనున్న ప్రజలములలో కావలిమాటయే తలపెట్టకపోవుట వలనను ఎడారిగానున్న ప్రజలములలోనే గండి పడుటకు సంకల్పించు చున్నది.

పాలకపాతీలులకు మధ్యవర్తులుగా నున్నట్టి మాజిల్లాల ప్రతినిధులగు గౌ॥ వాచాన్ గౌనుచంద్రరావు పంతులు గారును, పాలకులును ఏకీభవించి విచారణచేసి మా కష్టములను తెప్పించుకొని సమైక్యమున ప్రార్థించు చున్నాము. మరియు జేశబాంధవులగు విద్యాధికులగు వార లందఱును మాకీ సహాయమున చేయియ్యాలి నొసంగుదురని ప్రార్థించుచున్నాము. మా కష్టములంగూర్చి వీలగు నేని మరియొకతెలిలో వివరింతును.

పుచ్చా వేంకట్రామయ్య.

III

అద్దంకి యూనియను అవస్థ

అయ్యా!

ఒంగోలు తాలూకాబోర్డుకు లోబడిన యీ అద్దంకి యూనియన్ చాలాపురాతనం బయ్యెను నేటివరకును తక్కిన యూనియనులవలె అధికార పురపాలనావ్యక్తు డేర్పడకుండుట యీ తాలూకా మరమ్మత్తుమో లేక తాలూకాబోర్డువారి సహకారము తొలగియున్నది. అని యేమియోగాని నేడుండి రేపుకోపు మెడికలు ఆఫీసున నియమింపబడుచున్నార గాని గ్రామములో వెక్కువండి గొప్పభూస్వాములును, అండ్లయే విద్యాసంపన్నులును గ్రామాభివృద్ధిగోరు పెద్దలను ముఖ్యులును ఈ యూనియనుకు ఈ అగచాట్లు లేవనయ్యెను. ఇకను రేపునట్లగడలేదు. ఈగ్రామ లేటుయూనియన్ చెయర్

మేనుగా నున్న మెడికలు ఆఫీసు చలపతిరావునాయుడిగారి పరిపాలనాపద్ధతికి గడువగచి, విసిగి, నేనరి, దరిగానక, తుదకు మదరాసు దొరతనమువారికిని, గుంటూరు జిల్లాబోర్డు, ఒంగోలు తాలూకాబోర్డు వెసి డెంటుగాగ్లకును పౌరులందరు కలసియుక మీదట మెడికలు ఆఫీసునుగాని, మరియొక గవర్నమెంటువ్యవస్థగాని యేర్పాటుచేయకుండు రినియు, గ్రామము లోని అనధికారాల్లో తగినవారి నొకని ఏర్పాటుచేయింపుడని యు మొదలయిన ప్రార్థనలతో మహాజన్మంపుకొనిరి. తదుపరి నాయుడుగారిని ఇచ్చటనుండి బదిలీచేసిరి గాని ఇంతవరకును ఎవ్వరిని సదరువ్యవస్థమునకు భాయముగా ఏర్పాటు చేసి యుండలేదు. మెడికలు ఆఫీసుగాని గాని, సబు రిజిస్ట్రారువారిగాని ఈగ్రామ పెద్దకరణంగానిగాని ఎవ్వరి నయినను ఏర్పాటు చేయవలెనని తాలూకాబోర్డు వారి ఆలోచన లో నున్నట్లు గ్రహించి, ప్రసిడెంటువారికి పౌరులు తమ య సమ్మతిని వెలిబుచ్చుచు వెనుక మహాజన్మంపుకొంటి మనియు గ్రామస్థులలో తగువారిని ఏర్పాటు చేయింపుడనియు తంతి పూర్వకమయిన మనవి జ్ఞాపకార్థముగా పంపియుండిరి. అయినను మా గ్రామ డిప్యూటీ తహసీల్దారుని వారు మాత్రం ఈ పదవికి మా గ్రామ పెద్ద కరణంగాను, సబు రిజిస్ట్రారు వారును ఒప్పు ఈ గ్రామములో ఇంక నెవ్వరులేరని సిఫార్సు చేసినారని ప్రతీతిగలదు. వై పెద్దమనుష్యు లిద్దరును సర్కారు ఉద్యోగస్థుల లయినందునను, ఇదివరకు ఈ యూనియను ఉద్యోగస్థుల పాలన క్రింద చాలా బాధపడి ఉన్నందునను పౌరులు వై వాడుక విన్నదిమొదలు తమ పూర్వ మయిన యసంతృప్తి వెలిబుచ్చు చున్నారు. కరణముగారు గ్రామస్థుల లయినను వారి యధికారమునకు తోడు ఈయద్యోగముగూడ లభించి గోరుచుట్టుమీద లోకలి పోటున్నట్లు ఇక పౌరుల యవస్థ చెప్ప నలవిగాదు. లోకలి బోర్డు తక్కు అవసర మయిన యెడల గ్రామ కరణమును యూనియనుకు గుమాస్తాగా ఏర్పాటు చేసుకొని యూనియను పనులు జరిపించుకొన వల యనని ఖంటాపథముగా వెక్కువోట్ల ఘోషించుచుండ ఈ విషయమును పూర్వముగా గుర్తెరిగియు డిప్యూటీ తహ సీల్దారుని వారు తన తాజేదా రయిన కరణమును ఎట్లు కిఫార్సు చేసినారో తెలియ కున్నది. గ్రామ కరణం లోకలి బోర్డు మెంబరుగా నుండగూడద నే విషయం వారు మరచినారని తోచుచున్నది. కరణం తాజే దారుడా స్వతంత్రుడా యమవిషయము వారు గ్రహింపలేక పోయిరా? య కరణము జీతము 7-0-0 గ్రహించుగ్రామ మునగలు మొదలకొని జిల్లాకలెక్టరు క్రిందివరకుండు యా వత్తు రివిన్యూ ఉద్యోగస్థుల తాజేదారుడును వారియాజ్ఞ శిక్ష లలో నుండువాడను అయియుండగా చెర్మేను ఉద్యోగమును స్వతంత్ర శక్తులతోను నిర్వ్యాగమాలముతోను, వైశ్యముతోను యెట్లు నెరవేర్చగలదో, యందరికి తెలిసిన విషయమేను. ఎప్పుడు అతడు తన యద్యోగ సంబంధమయిన పూర్వ స్వాతంత్ర్యమును స్వయముగానువహరింపజాలక, కార్యక్రమ మును నడుపజాలడో అప్పుడు అతని ఉద్యోగము ప్రభాషేమ మునకు భంగకరమని వేరుగ జెప్పవలయునా? ఇదిగాక వాయుదేవుడు అగ్నిదేవునికి సాయపడునట్లు గ్రామములో ఇదివరకే పూర్ణాధికారము చెల్లించు కరణముగారు చేర్మేను గా రైసవడల పంచాయితీ పరిపాలనయొక్క ముఖ్యోద్దేశము లను ముప్పతప్పక వాటిల్లుచున్నది. ఇదిగాక కరణముగారు ఈ హోదా వహించినయెడల అనేక కారణాంతరములవల్ల పంచాయితీ తర్ఫలోబుద్ధితికిరాక తప్పదు. ఇక సమరిజిస్ట్రారు గారి విషయమో చెప్ప నవసరములేదు. వీరు ఉద్యోగస్థులు తీరుబడి లేనివారు. నేడుండి రేపు చనువారు గ్రామాభిమాన కూహ్యులు వీరు చి. ఏ. పట్టము నందినారని డిప్యూటీ తహ సీల్దారుని వాడి యుద్దేశ్యమయినను ఇంతమాత్రము చేత గ్రామస్థు లందరికన్న అక్రమని చెప్పజాలను. గ్రామాభిమానము, ప్రభాభిమానము, విద్య, గౌరవము, చెల్లుబడి, అంతస్తుగల వెక్కువండి భూస్వాములును తదితరులును గల యీ గ్రామ మందు గ్రామ కరణం గారును సబు రిజిస్ట్రారువారును మాత్రము డిప్యూటీ తహ సీల్దారుని వారి కండ్లబడుట కడు జోద్యముగా నున్నది. ఈ గ్రామవాస్తవ్యులును ప్రభాభిమాన గ్రామాభిమానములు గలిగి విద్యాగోరవములుగల గొప్పభూస్వాములును అయిన పోల వరం సుబ్బారావు పంతులవారు ఈయూనియన్ మెంబరుగా 6 సంవత్సరముల నుండియు, ప్రస్తుతము మెంబర్ చేర్మేనుగా గూడా ఉంటున్నారు. మెంబరు చేర్మేనుగానున్న యీ 6 సంవత్సరములలో తనగౌరవోద్యోగమున భ్యాతిగణించి పంతులవారు గ్రామస్థుల గౌరవాదరణములను పాత్రులయిరి. కిరి

శేషులయిన పంతులగారి తండ్రిగారు చాలాసంవత్సరములు ఈయూనియన్ చేర్మేనుగాను, తాలూకాజిల్లాబోర్డుల మెంబరుగానుండి గవర్నమెంటువారియొక్క ను ప్రజయొక్కయు దయాకృతజ్ఞతలకు పాత్రులయిరి. సుబ్బారావుగారి పుర పాలనాపద్ధతి పౌరుల కందరకు ఆమోదకర మయిన విషయము, వీరిని సదరుహోదాకు ఏర్పాటుచేయించ వలసినదిగా శ్రీ తాలూకా బోర్డువారికి పంపుకొన్న విజ్ఞాపన మే నే నొక్క చెప్పక చెప్పవచ్చును. కాబట్టి శ్రీ తాలూకాబోర్డు ప్రసి డెంటువారు తమనద్దకు చేరియున్న మహాజన్మ చిత్రించి ఉద్యోగస్థులయిన గ్రామకరణంగానిగాని, లేక సమరిజిస్ట్రారువారిగాని ఏర్పాటుచేయక గ్రామస్థుల ఆభిప్రాయమును గౌరవించి ప్రస్తుతము చెర్మేనుగా నుండే సుబ్బారావుపంతుల వారిగాని లేక మరియే అనధికారసభ్యునిగాని యేర్పాటు చేయుంతురని పాటింపరు ఏకగ్రీవముగా ప్రార్థించు చున్నాడు.

కావలెను.

కలకత్తా రాజకీయ టంకశాలకు చిత్తరువులు చెక్-గల యుక్తమయిన హిందువుడుగాని లేక అంగ్లేయుడుగాని తక్షణము కావలెను.

1. చిత్తరువు చెక్కుట, మైనము బంక మట్టితో నమూనాలు చేయుట ఉక్కుపై పని చేయుట మొదలయిన పనులు చేయుటకు శక్తికలిగి యుండవలెను.
2. దరఖాస్తుదారుడు తన యోగ్యతా పత్రములనకల్లు, వయస్సు, కావలసిన జీతము, తెలుప నలెను. యోగ్యతా పత్రములు వాపసు చేయ బడవు.
3. హిందువుడైనచో ఇంగ్లీషు పరిచయము గలవాని విషయం ముఖ్యముగా గమనించబడును.

విలాసము:— టంకశాలాధికారి
హోమ్లూస్ నెం. 88 రు. కలకత్తా.
MASTER OF THE MINT,
POST BOX No. 88
CALCUTTA.

చిన్న పురుగులు 124
పెద్ద పెద్ద బట్టతలను జేయును.

చుండు, బోడి యగుట, నెండుకలూడుట, పుర్రెపై జల, అన్నియు చుండుపురుగుల వలన గలుగును.

సాతకులారా! ఈ పురుగువలె శయింబవట్లు, విధి విరామములేక మీరు పనిచేసినచో మీ మీగ్గువములలోని నేల కొట్టెల్ల బంగారుతో నింపబడియుండును.

తీరిక లేక పనిజేయుచుండు ఈచుండు పురుగునకు, అతివ్యాప్తికయి శోధించిన తేనెటీగ సహకారిగా నుండదగినబంటు. చుండు ఆరంభమయిన వెంటనే నిరోధక నిర్బంధద్రవ్యముల నుపయోగింపక ఉపేక్షించిన ఆచిరకాలముననే బట్టతల వారితో సహభాగ్యులు గావలసినప్పుడు. కావున నిట్టి పరమశక్తిపురు

“కామినియా నూనె”

సహాయమున సంహరింపుడు. చుండును బోగొట్టును. నెండుకలను రాలనివ్వదు. పుర్రెచుండును బోగొట్టును. తలకట్టుకు పరిమళ సుగంధద్రవ్యము.

ఈరీతిని, నకలు నూనెలను తయారు చేయువారి మోస మున పడవడు.

పెల్ల బుడ్డి 1-కి రు. 1—0—0 వి. పి. రు. 0—4—0
,, 3-కి రు. 2—10—0 వి. పి. రు. 0—7—0

ఉచితము.

ఈ నుగుణముల ఋజువు పరచుటకయి, అర్థజాబ్బిటి పంపుకొనువారికెల్ల ఒకసారి వాడుకొనుటకు సరిపోవునంత నూనె గల సీసా ఉచితముగ బంపబడును.

సోలు ఏజెంట్లు:—
అంగ్లో యుండియక డ్రగ్ అండుకెమికల్ కంపెని,
నెం 155, జుమ్మామసీదుపేర్, బొంబాయి.

అమృతాంజనం డిపోవారి దివ్యాపదములు

సేవాశ్రమ కమిటీ, మంచిది తులము 1-కి ...	30-0-0
కుంకుమ పువ్వు తులము 1-కి ...	2-0-0
గోరొజుము, మంచిది " ...	7-0-0
అదిపచ్చికానా లేక జాన్న " ...	8-8-0
రసభస్మము తులము 1-కి రూ ...	0-10-0
పచ్చకర్పూరం " ...	2-0-0
బాలామృతము సీసా 1-కి ...	0-12-0
మందుకు నూనె సీసా 1-కి ...	0-6-0

అమృతాంజనం డిపో, బాంబాయి అండ్ మద్రాస్.

వాతావరణ నితి

1916 సం॥ నవంబరు 14-వ తేది

ప్రదేశములు.	సంఖ్య	తేదీ	ఉత్తరము 24 గంటలకు		తూర్పు	దక్షిణ	పశ్చిమ	మొత్తము.
			అక్షాంశము	అక్షాంశము				
గోపాలపురము	30.082	84.5	71.0	...	41.30	41.60		
వాల్తేరు	30.059	84.4	74.4	...	37.45	38.28		
కాకినాడ	30.048	82.6	74.6	0.03	42.93	35.82		
బందరు	29.028	85.1	75.0	0.38	62.34	37.12		
గుంటూరు	...	80.6	73.5	...	45.91	29.95		
నెల్లూరు	29.999	85.6	73.9	0.07	29.38	26.12		
మద్రాసు	29.988	87.6	72.9	2.46	39.75	35.61		
చెన్నై	...	...	...	...	...	...		
నాగపట్టణము	29.962	87.4	74.7	0.45	26.78	31.68		
కొలంబొ	29.920	85.5	70.7	0.07	77.09	64.26		
తిరువనంతపురము	29.952	83.1	74.7	0.14	54.08	55.64		
కొచ్చికోట	29.936	87.7	73.7	0.02	116.28	106.94		
కల్లికోట	29.948	85.2	74.0	...	110.72	113.27		
మంగళూరు	29.960	86.6	78.1	...	121.97	125.74		
బొంబాయి	30.080	87.9	75.6	...	86.05	71.63		
మైసూరు	30.047	82.4	69.0	...	55.36	29.97		
ఆనంతపురము	...	87.4	68.7	0.14	29.73	19.63		
బళ్లారి	30.023	87.1	69.9	0.17	27.38	18.88		
కర్నూలు	30.036	87.3	72.1	...	41.07	25.82		
కడప	30.020	87.3	71.4	0.25	41.36	28.54		
బెంగళూరు	29.988	81.0	61.8	0.01	50.99	33.44		
కొడైకనాలు	22.829	62.9	45.0	0.29	49.88	46.92		
ఉదకమండలము	23.054	66.5	49.6	0.17	45.57	48.87		
కోయంబట్టూరు	30.003	84.8	69.0	0.11	25.86	18.30		
వెల్లూరు	30.029	86.7	70.2	0.21	50.63	37.95		
గోలము	30.000	88.2	68.8	...	41.80	36.74		
పనాపల్లి	29.992	90.1	72.4	0.75	25.99	26.02		
బుడకోట	29.982	87.8	72.1	0.07	33.25	28.45		
మధురై	29.954	92.3	72.8	0.05	25.13	29.52		
తిరునల్వేలి	...	...	...	...	13.28	16.93		

బంగాళా భాతమునకు దక్షిణమున వాయుభారము నందు మార్పులేదు. ఇతరభాగములందు కొంచెము ఎక్కువై నది. ఆభాతమునకు త్విరమున ఉత్తరముముగా గాలి వీచుచున్నది. కర్ణాటకమునందు వాయువు మెల్లగా వీచుచున్నది. కొన్నిచోట్ల ఈ దినము వాయువునందు చలనములేదని తెలియవచ్చినది. వలబారునందు తప్ప ఇతరస్థలములందు మధ్యమార్గము తక్కువగా నున్నది. రాజధాని ఉత్తరభాగమునందు పగటియష్టము తక్కువగాను, దక్షిణ భాగమునందు ఎక్కువగా నున్నది. రాత్రియష్టము తక్కువగా కొంచెమెక్కువగా నున్నది. వ్యత్యప్రదేశములందు తప్ప ఇతరస్థలములందు వాయువునకు దాగిత అధికముగా గలదు. ఉత్తరమునందు మేఘములులేవు. దక్షిణమునందు మేఘములు దట్టముగా నున్నవి. చెన్నై పురి వైపుతరమునందు వర్ష మెక్కువగా నురిసినది.

ఆర్. ఎల్. జోన్ను,
వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు, చెన్నై పురి.

వికట భారతి

స్వాగతాలు - తిమ్మయ్యలకు - ఎంతమంది అన్నయ్యలు - ఎంతమంది తమ్ముయ్యలు పనిచేసినా తోగనంత తలమును కలుగా పని ప్రహేళికగావుంది - వ్రాసేవారు వ్రాయవలె. మనసు కరిగేలాగు వుపన్యాసాలు చేసేవారు చెయ్యవలె. గ్రామముల వెంట తిరిగి తనన చేళ కనిపెట్టి పదిమంది తలగలవారు ఏచెరువుగట్టుమీద దంతధావలు చేస్తున్నప్పుడో ఏ అమృతాంజనం డిపోవారి దివ్యాపదము వ్రాసేవారు రాజు రాజుచెట్టు గట్టు మీదనో. కూర్చుని చుట్టలంటించినప్పుడో మాట చేర్చుతో చెప్పేవారు చెప్పవలెను. అన్నిటికంటే ముఖ్యం కార్యకూరులు మాతనోత్సాహ వంతులు మా గుమీ సాల వారు లక్ష్మీకటాక్షము గలవారు - సరస్వతీసహాయము గల వారు. దేశసేవకు కంకణంగట్టు కొన్నవారు. పొట్టుకు బట్టుకు వెతుకులాడ నవనరములేనివారు స్వయంగాపని చేసి ఫలంపొందేవారు. కలిగేలాగు వెయ్యి కబుర్లకల్ల లక్షపుపన్యాసాలన్న కూడాజరుగదు. అయితే మన కిష్టమున్న వెద్దలోను గూడ ఆకిరే వుంది. అది ప్రేంధవలక్ష్య లాగనవదేగాభివృద్ధికి అడ్డు పడుతోంది. అంతా సవారి ఎక్కితే మోసే వారెవరనే సామెత వచ్చిపడింది. అందులో నడిపించేవారే. నడిచే వారెవరు? అందరు ఉపదేశించేవారే ఇక ఉపదేశం చేసేవారెవరు? ఎవరూలేరు. ఏమని జరుగదు. వదలవల్ల దేశం పడకపోతూంటే పనిచేయడానికి సంఘం లేదు. ఇన్ని గ్రామాలు వదలపాలైనాయి గదా. ఒక్క గ్రామంలో వైస వక్క గ్రామ సంఘమైనా వున్నదా? తాలూకా సంఘాలే లేవు. ఇక గ్రామ సంఘాల దాకాపోతా రెండుకు?

ప్రతి గ్రామంలోను వక గ్రామ సంఘం-వక యువజన సంఘంవుంటే ఎంతపని చేయవచ్చు - జిల్లాసంఘం - జిల్లా కార్యకర్తలసంఘం - ఇప్పుడు క్రొత్తగా జిల్లా హోమయూలు సంఘం-ఇంకా జిల్లా ఆంధ్రసంఘం - జిల్లా దివ్యజ్ఞానసంఘం జిల్లాబాప్తయసంఘం జిల్లాబోర్డు కూలూరు వకదాని కొకటి సంబంధం లేకుండా లక్షాంతంధాయి సంఘాలు చేరుకు ముత్రమే వున్నాయిగాని పనిమీసన్న జరగడంలేదు.

గ్రామ సంఘం-గ్రామయువజన సంఘం- గ్రామనిధి- ప్రతి ఊళ్లోను, ఎంత పల్లెటూరిలో వైనా వుండి తీరాలండి. వెయ్యి మాట లెందుకు- ప్రతివారు నెలకు ఎంతో కొంత దమ్ముడికాదనుచి కాని-అధికా-అజా బేడా-పాపలా అధిరూపాయి-వారికి క్రిందిబట్టి అనిధికి యిస్తుందన లెను-అలాచేస్తే ఇటువంటి వడిదుడుకులు వచ్చినప్పుడు తడుముగొడవయు ఎందుకు తటస్తిస్తుందో చూడండి. అందిపుచ్చుకొన్నట్టు అంతా కోవలాగపనిజరిగి పోవటండ్ - నడిపించేందుకు వెద్దలు గ్రామ సంఘంలో వుంటారు. నడక పాసింపేందుకు యువజన సంఘంలో పడుచువారంతా నడుములు గట్టేందుకు సిద్ధం. ఆ రెండు సంఘాలు - తల చేతులు లాంటివి. వాటి సంబంధం వదలేది పోయేదిగాదు. ఇక అనసరానికి గ్రామనిధి వుండనే వుంటుంది. వైగా లంకెలాగ గ్రామసంఘానికి తాలూకాసంఘం తాలూకా సంఘానికి జిల్లా సంఘం. జిల్లా సంఘానికి రాజధాని సంఘం వుండనేవుంటాయి. నిరుపయోగం దేశమంతా వ్యాపించి పోతుంది - తెల్లవాకే వరికి వెద్దలు - పిన్నలు అన్ని మూలలనుంచి అలముకొరటయ్య! సామ్యుకింద మమ్ముకోవడం గుర్తుకోవడం ఎందుకు వస్తుందయ్యా. అయితే అంతా నిరసా జనమిది అంత్యాన్నంది ఆదివరకు ఏర్పాదాలి పది.

ఆ ఏర్పాటుజరిగేవరకు మనకేబాధ తప్పదు. స్వయం సహాయసచ్చేరకు మనకే సంక్షోభంతప్పదు. పనిగ్రామాలలో ప్రారంభం కావాలి. ఆలాగు ప్రారంభం అయితేగాని పద్ధతి ప్రకారం పనిసాగనే సాగును. మీ చిత్తం వుంటే మీ వక రంలా వక సంఘం మా కిస్తుంతుంటే మా పట్టులో మరొక సంఘం వారి కంటకారమైతే వారితాలూకా పని గ్రామంలో చేరొక సంఘం వీరికిస్తుమైతే మీ కిర్మాగ్రామంలో మరొక సంఘం. మరొకరికి బాగనతోస్తే వారి శివారులో యింకొక సంఘం కూలూరు కంసాలివెట్టి ఇంటినిండా పొయిలన్నలు వకదాని కొకటి సంబంధం లేకుండా ఎన్ని సంఘాలున్నా ఏమీలాభంలేదు.

మావారు-సనాతన-సంఘసంస్కార-వ్రాహ్మణత్వ-త్రియ-వహ్నికుల కుత్రియ వైశ్య-చేరివెట్టి వైశ్య-కలింగకో మిటి-నాటుకోటివెట్టి-వైశ్యవైశ్య-వైశ్య-వైశ్య-వైశ్య-ఇంకా ఇంకా-ఏమో-ఏమో-కూలాటి సంఘాలు వుండనియ్యండి. చేసే పని చెయ్యనియ్యండి-వాని నెవరునద్దనను-కాని చేయమన్నా సరే. బాతీయమన్నానరే. హోమయూలు అన్నానరే-ఏవో వకబాబు కోవ ఏర్పడాలండి.

ఇదివరకు ఈ ఊడ న నెన్నిమా స్వేదనవుట్టి నా మీ- పనిగరుగ లేదు - ఇప్పుడు కృష్ణచేణు - తుంగభద్రమ్మ - చలికల్లెలతోగూడ చల రేగి వీర నాట్యం ప్రారంభించాయి - అందరికీ బాగా నాటింది ఇకవైనా అతినాయకులు- మితనాయకులు- మహానాయకులు- అధినాయకులు-సమనాయకులు- హోమయూలు నాయకులు- కాంక్షునాయకులు - మున్నెమునాయకులు-సంస్కారనాయకులు సనాతననాయకులు- వృద్ధనాయకులు-కొమారనాయకులు-యువనాయకులు-బాలనాయకులు- అంతాకలిస్తే-బహు నాయకులు ఏమిచేస్తావో - చెయ్యనే చెయ్య గో ఏమీ తెలియదు. ఇప్పుడు కృష్ణచేణ ముయింది ఇంకొక సంఘం గోదావరి మృత్యుతుంది. కాకుంటే కావేమ్య అవుతుంది. వారుకాకుంటే మరుణదేవు డోతాడు. అతడు కాకుంటే అన్ని దేవు డోతాడు. అతడు కాకుంటే అనిలదేవుడోనాదు. కాకుంటే గంగాన మృత్యుతుంది. మళ్ళీ మూట్లాడితే మారెమ్మ మహామారుమృత్యుకూడా అవుతుంది. వారేమిటి వీరేమిటి. వంటి కాలి తనిదేవుడు కొర్రుమేటకూగ తివ్వచేసికొని కదలకుండా కూర్చున్నంత కాలము ఏదో వక కడిమిట్టు వచ్చి పగుతూనే వుంటుంది-అలగోలు బాలగోలు అంతేగాని ఆవగింబంతైనా అభివృద్ధి కనపడదు. నిన్ను బాతుద్ధగణం నిన్ను గారిపోను. ఎక్కడవీన్నా మాలమదిగలు మలనల మాడిపోనున్నారన్న ఘోషగదా. వీందరి హాథలు వోగడగావడం ఎప్పటికైనా కలుగుతుందా ఈశ్వర! అని కూలూరు కంటికియంటికి ఏకధాగ వదలడం తప్పా చేసేదేమో కనపడదు. జగద్రక్షకుని చల్లని చూపు- దేశమాత న దీవనలు.

చెన్నై పురిలోని పి. హాశిఫాకీరు చూచుచున్న కింసెనీలో భాగస్వామి కృష్ణస్వామి నాయకుగారి కుమారుడు తోలుపరి శ్రమను నేర్చుకొనుటకు ఇంగ్లండుకు పోయి మూడు సంవత్సరములు విద్య కళ్యాసించి కొన్ని కర్మాగారములందు పరిశ్రమలను స్వానుభవమున నేర్చుకొని గతవారము మఱిల చెన్నై పురికి వచ్చెను. ప్రభుత్వమువారి రతనికి పరిశ్రమల డైరెక్టరు పని నిచ్చెననని. కాని యతడు స్వసంస్థాపనమును నెలకొల్పి దేశ సేవకు కంకణ మూనినట్లు తెలియుచున్నది.

మదరాసు కార్పొరేషను నోటిసు.

1916వ సంవత్సరము నవంబరు నెల 20వ తేది సోమవారము సాయంకాలము 5 గం. 15 నిమిషములకు కార్పొరేషను ఆఫీసు మందిరములలో కార్పొరేషన్ వారి సాధారణ సభ జరుపబడును. జరుపబడు కార్యవిధాన మీడికింది విషయగు నుండును.

1-వ విషయము ప్లాను సంఘమువారు కార్పొరేషన్ వారి యాలోచనకై గుర్తు పెట్టి ఉంచి యున్న అక్టోబరు నెల 27వ తేది నాటి నిర్ణయముల లోని విషయమును, నవంబరు నెల 3-వ తేదినాటి విషయమును;

2. 1916 సంవత్సరము ఏప్రియలు నెల మొదలు, సెప్టెంబరు నెలవరకు సంబంధించిన ఆదాయ వ్యయపట్టిక;

3. ఇంజనీయరుగారు చేయించుచున్న కనులకు ఆగస్టు, సెప్టెంబరు నెలలలోని కార్యక్రమాభివృద్ధి విజ్ఞాపనము;

4. 1916 సంవత్సరము ఆగస్టు సెప్టెంబరు నెలలలో మంచినీరు, మురుగునీరు పనులతాళిగాకు ఆధిక్యతెలియజేయు పట్టి.

5. 1916 సంవత్సరము ఆగస్టు సెప్టెంబరు నెలలకు స్పెషలు ఇంజనీయరువారి కార్యక్రమాభివృద్ధి విజ్ఞాపనము. (600)

మదరాసు కార్పొరేషన్ } జే.సి.మొలొని, ఐ.సి.ఎస్.
జనరల్ డిపార్టుమెంటు }
11, నవంబరు 1916. } (చెన్నై)

న్యాయస్థాన వార్తలు

(౧)
జడ్జి తాను పోలీసు కోర్టు.

భాగ్యరావు వద్ద బజ్జీ సాహెబుగారు.

పోలీసు నేషను గడబిడ

పోలీసువారి కేసు.

భారతీయులపై నేరారోపణము.

(నిన్నటిదినము తరువాయి)

శ్యామరావుగారిచే క్రాసు విచారించబడి సాక్షి, జె. జె. రిచ్చార్డుస్ ఇటుల జేసెను. ఆదినమున నతడు (సాక్షి) ఎవ్వరి కేసునియూ జేయలేదు. ఆదినమున నతడు వేంకటరెడ్డిని గొట్ట లేదు. తనకుమారుని గానబోయినపుడు తప్పతడు గేటుదాట నేలేదు. మెక్ మోహనుడు వివరించేయబడునపుడు ఛాంటర్న గారి సాక్షి వద్దలేదు. గేటున కవతలనుండు ఆంగ్లో ఇండియను లెవ్వరి చేతులందును కట్టులేవు. ఏయాంగ్లో ఇండియనుడుగాని ఎవరిని గాని గొట్టుచుండగా నతడు చూడలేదు. కృష్ణారావుగారు ప్రోసీని గొట్టిరి. భారతీయు లాంగ్లో ఇండియనుల గొట్టిరి. రా ష్యెగురుచుండెను. ఎవరు వివరించెను నతడెవరగుడు. ఆదినమున వేంకటరెడ్డికి నెత్తురుకాయట నతడు చూడలేదు. కృష్ణారావుగా రికి నెత్తురుకాయట నతడు జూచెను. ఏలకాయన్నదో యెటు గడు. గడబిడ ముగిసిన వెనుక తానెవని గొట్టినటుల నతడు చెప్ప వుండగా సాక్షి యతని జూచెను. భారతీయు లెందుకు పరు గాత్తిరో, ఆంగ్లో ఇండియనులు వారి నేల వెంబడించిరో యత డు జెప్పలేదు. సాక్షి రోడ్డుమీద ముగ్గురు సిపాయిల జూచెను. వారిని జూచియే భారతీయులు పరుగాత్తి యుండవచ్చును. ఈ సంగతి నతడు పోలీసువారికి తెలియజేయలేదు. సాక్షి 26, 27 తేదీలను రెండు రోజులును ఆబండిలో ప్రయాణముచేసెను. ఛాంటర్న గారితో మాటలాడునపు డేదియో సందర్భములో నతడు "అది జరిగి తీరవలయును"ని బలంకుట నిజము. పార్కు స్టేషనువద్ద వివరచ్చిన చప్పుడు రెయిల్వే లైనుపై కట్టితో గొట్టినదానివలె నుండెను. ఆంగ్లో ఇండియనులవద్ద కట్టి లుండె నో లేదో యత డంతగా పరిశీలించలేదు. యథాప్రకారముగ నె ఫోర్ట్రేషనువద్ద నాదినము 20 ఆంగ్లో ఇండియనులు దిగిరి. ఛాంటర్న గారు తూర్పుకొన నుండిరి. బాయస్సు గారును అచట నే యుండిరి. అప్పుడతడు మెక్ మోహను నవతలకు బోమ్మని కేకలువై చెను. మెక్ మోహను దవతలకు బోమ్మనపు డతని నెవలేమియు జేయలేదు. బయటికి బోయిన పిమ్మట భార తీయు లతని త్రోసి నేసిరి. సాక్షి తానాదినమున నెవ్వరిని గొట్టలేదని ముమ్మాటికి నిశ్చయముగ జెప్పగలడు. ఇచట శ్యామరావుగారు సాక్షి వాక్యాలమును కొద్దవారికి వినిపించి దానికి పు డత డెటుల వ్యతిరేకముగా మాట్లాడుచున్నదియు చూపించెను. కృష్ణారావుగారు ప్రోసీతో నేమియో మాట్లాడు చుండెను. అమాటల సాక్షి వివరించెను. వానిని కవలచుండు టను జూచెను. అప్పటికి బండి యింకను కదలలేదు. తాని దబ్బుటలాట ముగిసెను. కృష్ణారావుగారి చేతిలో గొడుగుండెను. డెప్యూటీ కమిషనరునకు తానిచ్చిన వాక్యాలములో సాక్షి యీ సంగతిని చెప్పలేదు. తన కుమారుని భారతీయులు గొట్టు చుండ తాను వారి సహాయమునకు బోయినటుల వ్రాసి యిచ్చెను. అందు ముగ్గురు భారతీయులు తనకుమారుని కొట్టు చున్నటుల వ్రాయలేదు. భారతీయుల పేర్ల నుదహరించ లేదు. వేంకటరెడ్డి తనపై నేము మోపినటుల లత డెలుగడు. డి. టి. ఎస్. గారి ఆఫీసులో వేంకటరెడ్డి యేదియో వ్రాయు చుంట నతడు చూచెను. అచట నె వ్యర ను తనపై నేర ము మోప బడిన టుల సాక్షికి చెప్పలేదు. సాక్షి తాను డెప్యూటీ కమిషనరు ఇంటివద్దకు బోయినపు డ చట వేంకటరెడ్డి కన్న నాయరుల జూచెను. వారు తన కుమారుని గొట్టినటుల సాక్షి యచట చెప్పలేదు. డి. కమిష నరుగారి ఆఫీసునకు బోయినపుడు సాక్షి కచట వేంకటరెడ్డి కన్నించలేదు. గడబిడ ముగిసిన వెనుక నతడు ఎగ్జూరునకు బోలేడు. ఈ సంగతి పోలీసువారి కెఱిగింపవలయునంత యావ శ్యకమైనదికాదని యత డనుకొనియెను. పోలీసు ఇన్స్పెక్టరులు వచ్చిన పిమ్మట వారితోగలసి తానును ఛాంటర్న గారును డె ప్యూటీ కమిషనరు ఆఫీసునకు బోయిరి. వారు రెయిల్వే పోలీ సువారి కీ సంగతిని జెప్పలేదు. లాక్, ప్రోసీ, మెక్ మోహ నుగారు లెట్టి చెబుగును జేయలేదు. వారి కొడుకులలో నిద్దఱు రిజర్వేడు పెట్టెలలో బ్రయాణముచేసిరి. ఒకడు తనతో గాడ్ గు పెట్టెలో నుండెను.

భారతీయు లత్తుణ అయ్యగారు క్రాసు విచారణ చేయ సాక్షి యిటుల చెప్పెను. ఆంగ్లో ఇండియనుల పెట్టి ప్ర యాణికు లుండు సాకయెదుట నుండెను. దాని వెనుక రెండవ తరగతిబండి యుండెను. రెయిలుబండి యాలస్యము కాకుండు నటుల జూచుటకుగా నాదినమున సాక్షిని ప్రత్యేకముగా ప్ర యాణము చేయుచు నెను. ఆదినమున పెట్టి గడబిడయు జరుగు నని యతడు సాక్షి తో చెప్ప లేదు. జులై 31 కి తేదీని సుమారు 10.5 గంటలప్పు డాంగ్లో ఇండి యనులు గుర్తుపట్టు స్థలమున నిలచుండిరి. గుర్తుపట్టుట జరు గుచుండు నపు డాంగ్లో ఇండియనులు కలసి మాట్లాడుకొను చుండిరి. దబ్బుటలాట జరిగినపిమ్మట నత డంతవరకును మెక్ మోహనుని జూడలేదు. సాక్షి తన కుమారు నవతల కేల బోయి తనని యడుగ తమాషా జూచుటకుని యతడు చెప్పెను. ప్రోసీ ఎవరిని గొట్టలేదు. ఎవరిని గొట్టినటులగూడ చెప్పలేదు. కన్న ను నాయరు తనకుమారుల చేతుల బట్టుకొని యుండెనని తాను డెప్యూటీ కమిషనరు ఆఫీసులో చెప్పలేదని సాక్షి చెప్పెను. పిమ్మట ప్రోసీకుట్టింగు ఇన్స్పెక్టరు మరల పరిశీం పగా సాక్షి యిటుల జేసెను. మాడు ఉద్యోగస్థులబండ్లు నడచుచున్నవి. అవి చాలకుండుటచే మరియొక బండిని నడ పించుచుని సాక్షి డి. టి. ఎస్. గారి తో చెప్పెను. ఆగష్టు 1 వ తేదీనుండియు ఆబండి నడచుచున్నది. ఆదివారమునాడు తప్ప తక్కిన అన్ని వారములందును అది నడపింపబడుచున్నది. పిమ్మట ప్రాసిక్యూటింగు ఇన్స్పెక్టరుగారు జంబుల్ అను సాక్షిని పరిశీలించిరి. సాక్షి ఒక సిగ్గులు ఇన్స్పెక్టరు. ఛాంటర్న గారి తో నెట్టి పూచీసంబంధమును లేదు. హైకోర్టు లో పనియుండి జులై 27 వ తేది ఉద్యోగస్థుల మొదటి బండిలో ప్రయాణముచేసెను. బండి ఫోర్ట్రేషనువద్దకు వచ్చు చుండగా నవతల రోడ్డుమీద 30 లేక 40 మంది భారతీయు లుంట నతడు చూచెను. పెద్దగేటువద్ద కొంతమంది భారతీయు లొక ఆంగ్లో ఇండియనుని పడద్రోయుచుండగా నతడు చూ చెను. సాక్షి పెద్దగేటు సమీపమున స్లాటు ఫారము మీదనుండు బెంచివెగూర్చుండెను. అచ్చట ననేకమంది భారతీయులు మూగి యుండిరి. ఒక భారతీయుడు పెద్దకర్రన త్రిప్పకొనుచు ప్రోసీని గొట్టవచ్చుచుండెను. ఆ యాంగ్లో ఇండియను డా కట్టును లాగి కొన బ్రయత్నించుచుండెను. ఇంతలో నొక పొట్టి భారతీ యు డొక గొడుగుతో ఆంగ్లో ఇండియనుల గొట్ట నారంభించె ను. వారును తిరిగి గొట్టుచుండిరి. పిమ్మట నతడొక చెట్టుమీద త్రోసి నేయబడెను. ఆ చెట్టు పెద్దగేటున కెడమ పార్శ్వమున నున్నది. అప్పుడే రిచ్చార్డుస్ గారి కొడుకును ముగ్గురు భారతీయు లు పట్టుకొని యుండుటను సాక్షి చూచెను. రిచ్చార్డుస్ గారు బండిని నడిపించుట కాజ్ఞ నీయకుండెను. అంతలో వాని కుమారు డాపడలోనున్న సంగతిని సాక్షి రిచ్చార్డుస్ గారి కెఱిగించె ను. అంతట రిచ్చార్డుస్ గారు భారతీయుల నిరుప్రక్కల జమ్మిరు తన కుమారుని చెంత కరిగెను. ఇద్దఱు భారతీయులు పరుగాత్తుకొని పోయిరి. ఒకడు మాత్ర మింక నాపిల్లవాని బట్టు కొనియుండెను. రిచ్చార్డుస్ గారు వాని తనకుడిచేతితో గ్రుద్దిరి. అంతట ఆంగ్లో ఇండియనులు భారతీయులవైబడి కర్రలతో గొట్ట నారంభించిరి. రిచ్చార్డుస్ గారి నెవరో కొట్టబోయిరిగాని దెబ్బ తిప్పిపోయినది. పిమ్మట నతడు కుమారునితో స్లాటు ఫారముమీదికి బోయెను. పొడవైన ఆంగ్లో ఇండియను డొక కర్రను బట్టుకొని సముద్రమువై పు బోయెను. అప్పుడు కొంత మంది సిపాయిల సాక్షి జూచెను. వారల జూచి భారతీయులు పారిపోయిరి. ఆంగ్లో ఇండియనులు స్లాటు ఫారము మీదికి వచ్చిరి. ఛాంటర్న గారు వారిని పొమ్మనిరి. రిచ్చార్డుస్ వారి లో నుండెను. ఛాంటర్న రిచ్చార్డుస్లు హైకోర్టు వైపునకు వెళ్ళగా నచట నొక భారతీయుడు వారలతో ఘోరముచేసెను. ఛాంటర్న గారు వాని నావలకు బొమ్మనిరి. పిమ్మట సాక్షి శ్యామరావుగారిచే క్రాసు విచారణ చేయబడెను. ఆ యాంగ్లో ఇండియనుడు గేటువద్దనుండగా వానిని త్రోయుట ప్రారంభమయి బయటకు బోవువరకును జరిగెను. సాక్షి కూర్చుండిన బెంచివై భారతీయులు లేరు. దా నిపై నెవరుండునదియు లేనిదియు నతడు పరిశీలించలేదు. దబ్బుట లాట ముగియువర కతడు దానిపై నిలచుండెను. అత డుండు తావునకు పెద్దగేటు సుమారు 115 అడుగుల దూరమున నుండెను. అతడు వ్రేకు పెట్టెవద్దనుండగా స్లాటు ఫారముమీద పెద్ద మూక యుండెను. గేటువద్ద రస్తా విశేష ముగ నుండెను. అత డు బెంచివద్దకు వచ్చువరకి జగడము ప్రారంభ మయ్యెను. దబ్బుటలా టెటుల ప్రారంభమైనదియు నత డెలుగడు. రెండు కట్టులు మాత్రమే వాడబడుట నతడు చూచెను. కోర్టులోనున్న

1వ నంబరు కట్ట భారతీయుని చేతను 2వ నంబరు కట్ట ఆంగ్లో ఇండి యను చేతను ఉండగా నతడు చూచెను. ఒక భారతీయుడు కట్ట తో ప్రోసీని గొట్ట బ్రయత్నించుచుండెను. ప్రోసీ వానిని గ్రుద్దుటకు బ్రయత్నించుచుండెను. తాని ఎవరికిని దెబ్బతగుల లేదు. వారిద్దఱును తక్కిన భారతీయులచే విడిపింపబడిరి. వారి సమీపమున 4,5 గురు ఆంగ్లో ఇండియను లుండిరి. వారు భారతీయులు గొట్ట బ్రయత్నించు చుండిరి. ఆంగ్లో ఇండియను లెవరిని గొట్టుచుండగా నతడు చూడలేదు. ఒక భారతీయుడు గొడుగుతో నాంగ్లో ఇండియనుల గొట్టెను. ప్రోసీ నెవరును గొడుగుతో గొట్టుచుండగా నతడు చూడ లేదు. ప్రోసీమీద నెవరును కత్తి నువయోగింపగా నతడు చూడ లేదు. ఈ సమయమున నతడు రిచ్చార్డుస్ గారి కుమారుని దెస చూడసాగెను. వట్టవాడు "దాదీ" అని తండ్రిని పిలచు చుండెను. పెద్ద గేటువద్ద నతడు రిచ్చార్డుస్ గారిని వానిముగ్గురు కుమారులను జూచెను. ఛాంటర్న గారి నచట జూడలేదు. రిచ్చార్డుస్ గారి కుమారుని ముగ్గురు భారతీయులు పట్టు కొని యుండగా నతడు చూచెను. పెద్ద రిచ్చార్డుస్ వచ్చునపు డిద్దఱు పరుగాత్తి పోయిరి. అతడు మూ డడుగులదూరమున నుండగ నే మూడవ భారతీయుడు తన పట్టును విడచెను. అతని చేతిలో నేమియు నున్నటుల సాక్షి కి గన్నించలేదు. ఒక నల్లని ఆంగ్లో ఇండియను డొక భారతీ యుని కర్రతో గొట్టుచుండ నతడు చూచెను. ఆ భారతీయుని చేతిలో నేమియు లేదు. ఆదెబ్బ మిగుల గాఢమైనది. భార తీయుడు క్రిందపడలేదు. ఇంతలో వానిని భారతీయులు తీసి కొనిపోయిరి. ఆ యాంగ్లో ఇండియనుడు సముద్రమువై పు బోయెను. సాక్షి కల్లిముల్లా సాహెబుగారికి తనవాట్మాలము నిచ్చెను. అచట నిలిచియే యతడు చెప్పెను. పోలీసు ఇన్స్పె క్ట రతడు చెప్పడానిని వ్రాసికొనెను. భారతీయులు పరు గాత్తుట నతడు జూచెను గాని వారి సాంగ్లో ఇండియనులు వెంటబెట్టుటను జూడలేదు. భారతీయులు ఆంగ్లో ఇండియను ల విద రాళ్లను రువ్విరి. ఒక్క ఆంగ్లో ఇండియనుడు మాత్ర మే కట్టును పయోగించుట నతడు చూచెను. సాక్షి యప్పుడు తాను కోర్టునకు వచ్చుచుండును. సిపాయిలు వచ్చిన సంగతి తాను కల్లిముల్లా సాహెబుగారికి తెలియజేయలేదు. గడబిడ జరుగు నంత కాలములో నొక మూలైన ఛాంటర్న గారు గేటువద్దకు రాలేదు. గడబిడ జరిగిన వెనుక సాక్షి ఛాంటర్న గారి తో మాట్లాడెను. పోలీసువారిని గూర్చి యతడేమియు మాట్లాడలేదు. రిచ్చార్డుస్ గారిమీద ఫాల్జీవచ్చినటుల ఛాంటర్న గారి కెలుగరు. బాయస్సుగారి నతడు స్లాటు ఫారముమీద చూచెను. ఒక టికెట్టు కలెక్టరతని వెనుక నుండెను. భారతీయుని కెవనికీ ర క్తముకాయట నతడు జూడలేదు. సుమారు 50 మంది భారతీ యులు 8,10 మంది ఆంగ్లో ఇండియనులతో 2,3 నిమిషములు పోట్లాడిరి. సాక్షి పిలచిన తరువాతనే రిచ్చార్డుస్ గారు కలహ ములో బ్రవేశించిరి. పిమ్మట భారతీయు ఇ. ఎల్. అయ్యగారు సాక్షిని క్రాసుపరిశీలించిరి. సాక్షి గార్డు పెట్టెలో ప్రయాణము చేసెను. పిమ్మట ఫలహారముకొఱకు విచారణముపివేయబడెను. ఫలాహారానంతరము మరల విచారణము ప్రారంభమయ్యెను. ఎమ్.ఎస్.ఎమ్. రెయిల్వే ప్రెజెంటుయొక్క కార్యదర్శి పాకెట్టుగారు విచారణ చేయబడిరి. జులై 27 వ తేదీని ఉద్యోగస్థుల మొదటిబండి ఫోర్ట్రేషనువద్ద మామూలుకంటె నాలుకైదు నిమిషము లధికముగ నాపబడెను. తాను జూచి న దంతయు బండిలోనుండియే ఆ నాలుకైదు నిమిషములును జూచెను. గేటున కవతల గొట్టబడిన ఆంగ్లో ఇండియను లిద్దఱును హైదరాబాదునుండి వచ్చుచుండిరి. గుర్తు పట్టుచోట వారు గుర్తింపమని సాక్షి కోర బడెను. గేటునుండి విసరివేయబడిన ఆంగ్లో ఇండియనులు కొవగించు కొనిరి. గాని భారతీయుల నేమియు బాధించలేదు. గేటున కవ తల నుండు ఆంగ్లో ఇండియనులలో నొకని చేతయందు కర్ర యుండెను. వారు భారతీయుల ద్రోయు చుండిరేగాని కర్ర ల నువయోగింప లేదు. మూకలోనుండు ముగ్గురు ఆంగ్లో ఇండి యనుల దప్ప మరయే ఆంగ్లో ఇండియను నతడు చూడలేదు. వారి నెవ్వరును కట్టలతో గొట్ట లేదు. రాష్ట్రపయోగింపబడుట నతడు జూడలేదు. ఛాంటర్న గారు గాని రిచ్చార్డుస్ గారు గాని గడబిడ నాపు ప్రయత్నముల జేసినటుల లత ని కి గోచరింపలేదు. ఆంగ్లో ఇండియను లుపయోగించు కర్రలు సాధారణముగ చేతికర్రలకు పయోగించు నట్టివి కావు. ఆకట్టల వారు బట్టుకొనియుంట యతని కర్చుతముగా వోచలేదు. ఏల నన ఆంగ్లో ఇండియనులు దబ్బుటలాటకు సంసి ధులై వచ్చిన సంగతి నత డెలుగును. ఇ. ఎల్. అయ్యగారు

గారిచే పరిక్షింపబడి, గతనాలుగు దినములలో జరిగిన గడ
బిడజూచినవారందఱును ఆగడబిడయిట్టి పోట్లాటలో గాని
యంతయుకానేరదని యందఱికినిదెలిసిన సంగతిగానే యుండెను.

పిమ్మట వై. ఇ. పాటిగారు పద్యనాథనాయుడుగారిచే
పరిక్షింపబడిరి. సాక్షి కిరువది యేండ్లవయస్సు. గవర్న మెంటు
టెలిగ్రాఫు ఆఫీసులో నతడొక గుమాస్తా. పెంటుథామసు
మాంటువద్ద నివసించుచున్నాడు. 27 వ తేదీని త్రోక్కుడు
బండిపై ఆఫీసునకు బోయెను. ఆదిన మదయ ముద్యోగస్థుల
మొదటిబండిలో ప్రయాణము చేసెను. ఒక స్నేహితురాలి
కొఱకతడు పోర్టునేషను వద్ద వేచియుండెను.
ఆమె మాంటునకు బోవుటకై 9-55 గంటల బండికి రా నుం
డెను. సాక్షి కేటునుదాటుచుండ నవలకు త్రోసివేయ
బడెను. వానికి దెబ్బలుతగిలెను. అంతలోనే అతని బోపిపై నెవ
గోగ్రుద్దిరి. వెనుకదిరిగిచూచునది కవట వేంకటరెడ్డి యుండె
ను. అతడు దిగి మొదటి ముడ్డాయని జూచునది అతని వీపుమీ
దగ్గొన్ని దెబ్బలు తగిలెను. అంతసాక్షి మరి యాదెబ్బలపొధ
పడలేక స్లాటు ఫారముమీదికివచ్చి రెయిల్వే పాకలో నుండె
ను. ఒక భారతీయుడు నోటినుండి రక్తముకారుచుండ డి. టి.
ఎస్. గారితో నేమియో జెప్పెను.

పిమ్మట సాక్షి క్యామరాపుగారిచే క్రాసువిచారణ
చేయబడెను. సరదాకొరకత దనుదినమును కోర్టునకు వచ్చు
చుండును. ఆగష్టు 11 వ తేదీ నతనికి సమ్యములు వచ్చెను.
ఆప్పటినుండియు నతడు కేసును వినుటకు వచ్చుచుండెను.
భారతీయులకు వ్యతిరేకముగ తాను సాక్ష్యము చెప్పవలసి
యున్నదని యతడెఱుగును. ఆగష్టు 11 వ తేదీని కోర్టునకు
హాజరు కమ్మనివానికి సమ్యము లంపబడెను. ఆప్పటినుండి
యెవ్వ రడుగకున్నను అతడు కోర్టునకు వచ్చుచుండెను.
వాని స్నేహితురాలు టైపువ్రాత నేర్చుకొనుటకు 7-80 గం
టుల బండిలోవచ్చి, ఒకగంట నేపుండును. సాధారణముగ
నామె తనతో ననేకమంది బాలికల దీసికొని వచ్చుచుండును.
27వ తేదీ నత డామెతో గలసి మరల మాంటునకు బోయెను.
వానికి నీజను టికెట్టు లేదు. కర్రలు యథేచ్ఛగా వాడ
బడినవి. రాళ్లుకుప్పలు తెప్పలుగ విసరబడినవి. అతడుమాడు
కర్రలజూచెను. వానిని భారతీయు లుపయోగించిగో ఆంగ్లో
యిండియ నులు పయోగించి గో య త డె టు
గడు. వెర్దగేటు న క వ త ల ఆంగ్లో యిండియను
లుండుట నత డెఱుగడు. గడబిడ యటులనే జరుగుచున్న
దని యతడెఱుగడు. వేంకటరెడ్డి యొక్క గొడుగును- బట్టు
కొనియుండుట నతడు చూచెను. సాక్షి నేను తిరిగి చూచు
నదికి వేంకటరెడ్డి యుండెను. కాని వేంకటరెడ్డి తన్ను గొట్టు
చుండగా నతడు చూడలేదు. అతడెట్టి టోపి పెట్టు కొనెనో
యత డెఱుగడు. అతడు కోటు వేసికొనెనోమో యెఱుగడు.
వాని గొడుగును తప్ప వేంకట రెడ్డిని యతడు చూడ లేదు.
భారతీయులు పరుగెత్తుట నతడు చూచెనుగాని ఆంగ్లో ఇండి
యనులు వారల వెంబడించుట చూడలేదు. గడబిడలో నత
డేయాంగ్లో ఇండియనులను జూడలేదు. పిమ్మట స్లాటు ఫారము
మీద మాత్రము నలుగురైదుగురిని చూచెను. నలుగురు భారతీ
యులు కాక డెస్సుతోనుండగా నతడు చూచెను. వా రాయు
ధముల ధరించియుండిరి. గుర్తుపట్టువోట దప్పు నలసి ఏపోలీసు
ఉద్యోగియు బ్రవ్వింపలేదు. పిమ్మట లక్ష్మీనారాయణ
అయ్యగారు సాక్షిని క్రాసువిచారణ చేసిరి.

ఇంతటిలో నిన్నటిదినము విచారణాపివేయబడెను.
నేటిదినమునకూడ కేసు విచారింపబడెను.

4-11-16 తేదీగల తమ దైనిక పత్రికయందు “సింహ
పురవాసి” ప్రశ్న ప్రధను దినపాత్రయులందఱి వ్రాసి తన
సంజ్ఞామామీర్ష నితరుల ప్రార్థించి యున్నారు. ప్రశంసపాత్ర
పక్షమున నుత్తర దేశము నొకరు వ్యాసము వ్రాసి యుండిరి.
అందుమీద చెన్నపట్టణము తిరునల్లిక్కేణి దక్షిణ మాడపిడి
లోనుండు కవిభూషణ శ్రీరాజ్ అంగికి తాతాచార్యులయ్య
వాంగంగారు ప్రధను పాత్ర పక్షమున వ్రాసియున్నారు. ఇం
దురు పై కొడిగా మెనుము పండితుని కన్యూరిరంగాచార్యు
లవారు “ప్రశంసపాత్ర తత్త్వము”ను ప్రకటించినారు. ఇందుకు
ప్రత్యుత్తరముగ కవిభూషణ అంగికి తాతాచార్యులయ్యవా
ంగంగారు “ప్రశంసపాత్ర ప్రసాద” మను పేర కేరళమున ప్ర
కటనముగ విజ్ఞాన చింతామణియందు వ్యాసములు వ్రాసియు
న్నారు. ఇయ్యవి గ్రంథాక్షరమున పేరుగా ప్రకటించబడియు
న్నదట. వైన జెప్పిన పూర్వపక్ష సిద్ధాంతవ్యాసముల సంపా
దించి జదువుకొనిన బహుళః అటుపై సంజ్ఞామున కవకాశ
ముండక పోవచ్చును. —ఒక విలేఖరుడు

వరదలు—ఆంధ్ర పత్రిక నిధి.

(0)

నిన్న సాయంకాలమునకు వసూలు	4759-8-4
ఆనిలిపెంటుమ్మగారు	50-0-0
	4809-8-4

స్థానిక వార్తలు

(0)

జరుగబోవు సంగతులు.

నవంబరు 21 మంగళవారము.

చెన్న పురి శాసనసభా సమావేశము.	ఉద 11 గం.
నవంబరు 23 గురువారము	
మ. వి. కాన్వోకేషను	సా. 4½ గం.

ఉద్యోగ సమాచారము:—ఎల్లెగ్జాడర్ ఫా
దర్ వి. సి ఎస్ గారు బళ్ళారి అడిషనల్ జడ్జిగా నియమిం
పబడిరి.

పెంట్లుడు వారసానిగారు:—రాబోవు శనివార
మునాడు వారతనపు గృహములో బాయిస్పాట్లకు విందొసగ
బడును.

గవర్నరుగారు:—రాబోవు గురువారము నాడు
ఉదయము 11 గంటలకు పెంట్లుడు ప్రభువుగారు (వెసిడెన్సీ
కాలేజీని జూడబోయెదరు.

రాజధాని కళాశాల:—ఈకళాశాలయందు జం
తుకాస్త్ర పండితులగు రాముని మీనముగారిని అక్టోబరు 26వ
తేదీనుండి ఇండియా ఎడ్యుకేషనల్ సర్వీసులో నేర్పఱచి
మఱల ఉత్తర్వులు వచ్చువరకు భూగర్భకాస్త్ర పండితులు
గా నియోగించిరి.

పోలీసు బహుమతులు:—ఒక దోపిడికేసులో
బాగా పనిచేసినందులకు సబ్. ఇన్ స్పెక్టరులు చౌడప్ప అయ్య
రు, వెంకటస్వామిఅయ్యరు, మహ్మదు అబ్దుల్ కాలిల్ సా
హేబుగారల కొక్కొక్కరికి రూ 25ల చొప్పున బహుమాన
మియబడెను. ముగ్గురు హెడ్ కనిస్టేబులకు రూ 10ల చొప్పు
న బహుమతి చేయబడెను.

గోళ్ల రాత్రిపాఠశాల:—కీర్తిశేఖరై న శ్రీగోపాలకృష్ణ
గోఖలేగారి స్మరణ చిహ్నముగ మాయూర నొకరాత్రి బడి
కులివాండ్ర నిమిత్తము విజయదశమి యందు స్థాపింపబడినది.
ప్రప్రథమమున బాలరసంఖ్య 15 మంది అయియుండెను. దేశా
భిమానులును, ఆలోక సామాన్యవికాల హృదయులును, స్వాగ్ధ
త్యాగియునగు శ్రీగోఖలేగారి విశేషకరుణచే బ్రస్తుతము 25
మంది చదువుకొనుచున్నారు. ఇంకను బాలురవచ్చి చేరుచునే
యున్నారు. ఇంత స్వల్పకాలములో నిత్యమంది వచ్చిచేరుట
యోజింప మనదేశములో నిన్ను జాతులకు విద్య యందెంత యా
సక్తియో, యందుచితముగ విద్యనేర్పిన నెంతమంది నేర్చుకొం
దురో బోధపడకమానదు. ఇందు మహాహృదీయ కళామంతము
త్రాస, చుండి, చాకలి, చుంగలి, తాపి పనివాండ్ర మొదలగు కూలి
వృత్తిపయిని జీవనము చేయువారున్నారు. వీరిలో నించుమిం
చుగ నందఱును పగలెల్ల పాటుపడి సాయంకాల మెనిమిది
గంటలకు తప్పక బడికి వచ్చుచుందురు. ఈవిద్యార్థులు నియ
మితకాలమునకు సరిగా బాకకాలకువచ్చి అందఱు నొకవోట
గూడి ముందుగా దైవప్రార్థనయు, జాతీయగీతమును బాడి
పిదప దురద్రుత తరగతులలోనికి పోవుదురు. ఈసాకకాలను
స్థాపించిన శ్రీచివాసంద సరస్వతీ పుస్తకభాండాగారాధ్య
క్షుండు కాగ్యదర్శి కోశాధిపతులు నీచహోద్యయమునమిక్కిలి
శ్రమపడుచు దురుపకోపకారధురీణతయు, స్వాగ్ధత్యాగమును
కనుపఱచుచున్నందులకు సంతోషించుచున్నాను. అని రిరాం
చెంచు రామయ్యగారు నెవ్వు చెబుకూనుండి వ్రాయు
చున్నారు.

చీమకుర్తి వార్తలు

(ఒక విలేఖరునివద్దనుండి)

కాలమాసము

చీమకుర్తి నవంబరు 10:—మా గ్రామమున యిప్పటికి
సుమారు 20 గోజాలనుండి యెడతెగని వడ్లము కురియుచున్న
ది. ఆకారణమువల్ల భూములు ఊటలుపుట్టి ముదురుపైర్లన్ని
యు చెడిపోయినవి. ఇప్పటికైనను వడ్లము నిలుయనను ఆశ
లేదు. ఇంతట వడ్లము నిలువనియెడల లేతపైర్లు వేయడము
నకు వీలులేకుండా పోవడమే కాకుండా మామూరి చెరువు
కూడా తెగనని భయము కలుగుచున్నది.

బాలికా పాఠశాల

ఇదివరకు సుమారు మాడుసంవత్సరముల క్రిందట
మాయూరిలో స్థాపింపబడిన బాలికాపాఠశాలకు ప్రధనుమున
శ్రీయుత మయలవరపు, లక్ష్మీనారాయణగారు ప్రథమో
పాధ్యాయులుగా నియమింపబడిరి. వారు మా గ్రామములో
ప్రతి యింటికి తిరిగి బాలికలయొక్క తల్లిదండ్రులకు శ్రీ
విద్యనుగూర్చి చెప్పచు వారి బాలికలను పాఠశాలకు పంపు
నటుల చేసిరి. ఇట్లు వారినిరంతర శ్రమచే పాఠశాలకు రెండు
మాడుమాసములలోనే 60మంది బాలికలకుపైగా చేరుకొనిరి.
ఈవిధముగా పాఠశాలను దినదినాభివృద్ధి గావించుచుండిన
మయలవరపు, లక్ష్మీనారాయణగారిని ప్రెయినింగు చదువుటకు
గాను నెల్లూరికి పంపిరి. వారితరువాత మరికొందరుపాధ్యాయు
లు వచ్చిరికాని, వారిలోకొంతమంది, చదువుచెప్పక చిల్లారుట
లోనే వారికాలముగడుపుటవల్లను మరికొందరు మతేతరులయి
నందువల్లను వృద్ధికిబదులు క్షీణించుచున్నది. కాబట్టి, మయల
వరపు లక్ష్మీనారాయణగారి చదువుకాలము ముగిసిన వెంటనే
కృష్ణాగుంటూరు గరల్స్ రెంజినవో ఆసిస్టెంటు యిక్స్ పెక్టరు
గారు మాపురవాసుల మొరలాలించి మయలవరపు లక్ష్మీనా
రాయణగారిని మాపాఠశాలకు ప్రధానోపాధ్యాయులుగా
నియమింతురని ప్రార్థించుచున్నాము. ప్రస్తుతము ఉపాధ్యాయు
లుగా నున్నవారి విషయములో ముందుగాని వివరింప
జాలము.

దంత చూరము

డబ్బి 1-కి నెల రూ 0-2-0 12-కి రూ 1-2-0

ఈ దంతచూరముతో పండ్లు
తోముటవలన చిగుళ్లు గట్టిప
డును. చిగుళ్ళనుండి రక్తము
ప్రవించకుండును. నోటదుర్గంధము
లేక యుండును. పండ్లు ముత్య
ములవలె తెల్లగానుండును. సర్వ
సామాన్యముగ వాడుటకు దగి
యన్నది.

తేలుమందు వెల సీసా 6-కి 0-8-0

తేలుకాటువలన విషము నెక్కురులో ప్రవేశించదు.
బాధ నరముల వెంట నెద్దకముదగ్గరనుండి లాగుట ప్రారం
భించును. కుట్టినవోటును బండ
పారుటలు చేసిన బాధ తగ్గును.
ఈద్రావకము ననేకులు పరీక్షించిరి.
ఇది మిగుల ఘాటుగలిగి నీటివలె
నుండును. చెడకుండుటకు గాను రబ్బరు బిరడా గల
సీమాలో మందు పోయబడినది. కుట్టినవోట కొంచెము
మందుపోసిన బాధ మాయమగును. మందును గలిగియున్న
తాము బాధపడక నితరులకు పుణ్యము గట్టుకొనవచ్చును.
అమృతాంజనంధిపో, మదరాసు.

శ్రీమదాంధ్ర బహ్మండ పురాణము

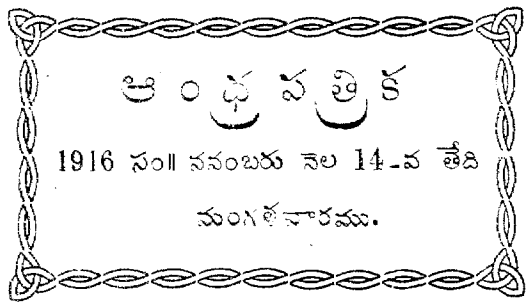
వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పగు నెనిమిది పురాణము
లలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టికదో కలభేదము లే
కలిగె? ఆచారవ్యవహారము లెట్లుమా? ఈ మొదలగు
విషయము లెన్నియో యిందు గప్పముగ వివరింపబడియు
న్నవి. గొప్పవా కీగ్రంథముపై మంచినాభిప్రాయము నిచ్చి
యున్నారు. శైలిమిగుల సులభము. 400 పుటలు వెల 4-0-0.
అత్యుత్తమ ప్రతి 50-0 కచ్చులు వేణు.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

సులభము, మృదుమధురము, భావగర్భితము. 2000
పద్యములుకలవు. మంచికాగితములపై అచ్చు బాటికొట్టెండు
ధర రు. 1-8-0. పోస్టుఖర్చులు వేరు.
26] జనమండ్రి శేషాద్రిశర్మ,
తెలుగు పండితుడు. మునిసిపల్ హైస్కూలు, డాకర

విషయమునకనుక.

అంధ్ర రాష్ట్రాధ్యయము	2
అంధ్ర రాష్ట్రాధ్యయము	3
అంధ్ర రాష్ట్రాధ్యయము	4-5
అంధ్ర రాష్ట్రాధ్యయము	6
అంధ్ర రాష్ట్రాధ్యయము	7
అంధ్ర రాష్ట్రాధ్యయము	8-9
అంధ్ర రాష్ట్రాధ్యయము	10
అంధ్ర రాష్ట్రాధ్యయము	11-12
అంధ్ర రాష్ట్రాధ్యయము	13

ఆంధ్రరాష్ట్రాధ్యయము

I

దేశీయ మహాసభా సమావేశము ద్వారకు రాజ్యాధిపతి ప్రతినిధులను ఎన్నుకొను సభలు సంఘములు చేరి ప్రతినిధులను ఎన్నుకొనిరి. మన ఆంధ్రరాష్ట్రాధ్యయము సంఘము కార్యదర్శి గారు సర్వేంద్రులను దేశీయమహాసభా సంఘము వారికి భాషావిషయక రాష్ట్ర విభాగాధికములను గురించిన తీర్మానములను బట్టి ఆ తీర్మానములను దేశీయ మహాసభ వారి యెదుట నిడవలసిన దని కోరియున్నారు. ఆంధ్ర రాష్ట్రాధ్యయమునకు నీ తీర్మానములు అంగీకృతములగుట యత్యవసరము. తీర్మానములు పంపించి ఈ తీర్మానముల కదృష్టమున్న నివి జయించును లేకున్న లేదని చేతులు మునుచుకొని కూర్చొనినయెడల లాభములేదు. తీర్మానమును గాని తీర్మానములను గాని విజయవంతముగా నున్నట్లుకు నేటినుండియే పనిచేయుట యావశ్యకము. అదియే సర్వోత్తమ పద్ధతి. ఆంధ్రభూమి యం దెచ్చుచున్నట్లునుండి దేశీయ మహాసభకు ప్రతినిధులు నిర్ణీతు లగుదురో అచ్చుబచ్చుట కల్లయు పని సాగవలసియున్నది. నిర్వచితములగు ప్రతినిధులు ఈ తీర్మానముల పక్షమున తమ సమ్మతులను ఇచ్చువాగుగా నుండునట్లు పరిశ్రమచేయుట ఆంధ్ర రాష్ట్రాధ్యయ పక్షపాతుల కర్తవ్యము. ఇది యెల్లు పాగునని ఆలోచించిన భాదము లేదు. ఆంధ్రదేశమున ఈ తీర్మానముల పక్షము నవలంబించుప్రాంతములని తెలిసిన ప్రాంతములలోతప్ప తక్కిన యెడల కల్లయు ఆంధ్ర రాష్ట్రాధ్యయకర్తకు గురించిన యపవ్యాసములు వర్తించునట్లు సంగవలయును. ఆంధ్ర రాష్ట్రాధ్యయకర్తను వెల్లడిచేయు కరపత్రములు విరివిగా పంపివెట్టవలయును. సాధ్యమగుచేసి ఆంధ్ర రాష్ట్రమును సూచించు వాక్యములు పతాకములు ఆంధ్రదేశము దురంతల ఎల్లర కండ్లకు పొడగట్టు దుండవలెను ఇట్లుచేయుచే ప్రస్తుత మెవ్వరును యానుకూలతనము మునుచున్నట్లు దలంపరాదు. ఆంధ్రరాష్ట్రాధ్యయ కర్త రామయ్యగారో ఏ ఇతరులనో ప్రాంతముననో ఉపన్యాసంబాసన్చి దర్శింపుకొల్పుచున్నారు. ఏ వ్యాపిశాస్త్రీనంటి వారికిని తీర్మానములనుగూడ కొంతపనిసలుపుచున్నారు. నీటి ప్రయత్నములకు ఫలముండకపోదు. నీటి యుత్సాహమును ప్రశంసనీయమే. ఇది ఇందువలన ఈ పనితీరిన ముప్పులేనను జరుగుచున్నదని చెప్పుటకురాదు. కడచిన సంవత్సరము

కొండ వేంకటప్పయ్య ప్రభృతులు దత్తమండలములలో సంచారముచేసి స్థాపించిన యుపసంఘము లేమైనదియు ఇప్పటికి విచారించినవారు లేరు. ఇప్పటికి వానిని మేల్కొల్పిలిపినవారు కానరాదు. స్థాపించుట విశేషముగాదు. నిలవజెల్లుటయే మనదేశమున ఎక్కువ విశేషము. ప్రతిష్ఠాపనలను నిర్మించినవారు వాని కార్యసిద్ధహిత యెంతవరకు జరుగుచున్నదని కనుగొనుట ముఖ్యతమకార్యము. వానిని జాగ్రదవస్థయందునుంచి వినియోగించు కొనుట తరువాత పాసగగల ఫలము. కడచిన సంవత్సరము ఏర్పడిన సంఘములు జాగ్రదవస్థయందుండినచో నిప్పుడు కావలసినయంత యుత్సాహ మాంధ్రదేశములో బుట్టించుటకు నీలుండును. సంఘములు జాగ్రదవస్థయందుండవలయుననిన మధ్యస్థిత కార్యనిర్వాహక సాధనమునకును సంఘములకును నిరంతర సంబంధ ముండవలయును. పడే పడే ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు జరుగుచుండవలెను. పడేపడే మధ్యస్థిత కార్యనిర్వాహకులకును సంఘముల కార్యనిర్వాహకులకును పరస్పర సందర్శన సంభాషణ లాభములు కలుగుచుండవలెను. ఇట్టి పరిస్థితులు ఆంధ్రసభా స్థాపితోప సంఘమువారింతవరకు కల్పించియున్నాచో ఎరుగుటకు సాధనములు కాన్పించవు. కల్పించి యుండలేదనియే తలంపవలసి యున్నది. అయిన ప్రత్యేక సంఘములవలన చేయజాలని పని తదితర విధముల కష్టతరముగానైనను సాధించుటకు నీలులేక పోలేదు. ఆంధ్ర రాష్ట్రాధ్యయ పరులు వివిధ పట్టణములకు వెంటనే ప్రయాణము బయలుదేరిపోయి ఆంధ్ర రాష్ట్ర ప్రశంస విరివిగా కావించి స్థానిక ప్రదేశములలో నుత్సాహము కల్పింపవచ్చును. రాష్ట్రమునకు సంబంధించిన కరపత్రములను అచ్చువేయించి విస్తారముగా పంచివెట్టవచ్చును. ఆయా ప్రాంతములలో రాష్ట్రవాద పక్షపాతులను కనిపెట్టి దేశీయ మహాసభకు వారు ప్రతినిధులుగా వచ్చునీని వాగ్దానములను కైకొనవచ్చును. వారికి ప్రాతినిధ్యము లభించుటకు దగిన ఏర్పాటులు చేయవచ్చును. ఇంతేకాక మరి ఇంకొక మార్గమున గూడ మనము పనిచేయవలసియున్నాము. మన మండలములలో మాత్రమేకాక ఇతర మండలములలోను హైందవ భూమిలోని ఇతర ప్రాంతములలోను కల ప్రముఖులకు ఈ మన భాషాభారత రాష్ట్రసమస్య హెచ్చరికకు వచ్చునట్లు ఉత్తరముల మూలమున కరపత్రముల మూలమున, తగినవారిని మనము పర్యటనము పంపగలుగుదుమేని, ఉపన్యాసముల మూలమున తెలియ జేయవలసి యుండును. అందులో ముఖ్యమైన వారి నుండి మన తీర్మానములకు సాయముజేతురను వాగ్దానమును గూడ సంపాదించినను లెస్సయ్యే యుండును. ఇట్లు విజ్ఞానవ్యాపక పద్ధతులను ప్రస్తుతమునుండి అవలంబించుచు మనపక్షము వారు ప్రతినిధులుగా దేశీయ మహాసభా సమావేశమునకు వచ్చునట్లేర్పరచి కొనుచు దేశీయ మహాసభా సమయమునను మన పక్షమున నాందోళన సాగింపగల వారిని నేటినుండియే సిద్ధము చేసికొనవలసి యుండును. దేశీయ సభా సమావేశమునకు మూగిన సోదర బృందమును జేరి విషయము ప్రస్తావించి ఇష్టాగోష్ఠిని ఇతరులను మన మతమునకు ద్రిష్టకొనగల ఫిశాలురను బహిరంగోపన్యాసములు చేసి వినువారలను మన పక్షమునకు నుత్సాహోద్రేకముల విజృంభణచేలాగుకొనగల వక్తలను దేశీయ మహాసభావేదిక నెక్కి ప్రతినిధి సమూహమును సమ్మోహన మొనర్చగల వాగ్దానములను ఆ రంగమున జేర్చుటకు బాటుపడట మన విధ్యుత్త ధర్మము.

ఈ యన్ని యాలోచనలును ఆంధ్ర నాయకుల కిప్పటికి దోచినట్లు కానరాదు. కొందరకు కొన్ని యాలోచనలు దోచినను ఉచితకార్యరూపమును ధరించినట్లు పొడగట్టదు. మా యీ వ్యాసము ఆంధ్రలోకమున ఏతద్విషయము ఆలోచనం బురికొల్పిన సంతసించుము.

చేతభక్తి

శక్తి త్వనకృతా శక్తి అహమేనంభోజున భాతుం ద్రష్టం చ తత్త్వేన ప్రవేష్టం చ పరద్రవ.

మానవులు కామ్యాశ్రయములను బడయుటకు కర్మయోగము భక్తియోగము జ్ఞానయోగము సాధనములుగ పరికల్పితములు. భక్తి జ్ఞాన కర్మ యోగముల క్రమవికాసము పరమార్థమును బడయుటకు సాధనము. అష్టస్థలను బడయుటకు గాని సాయజ్యప్రాప్తికి గాని యోగారూఢతయే మూలబీజము యోగారూఢతలేని ప్రయత్నములు నిరుపయోగములు నిస్సారములు. భక్తి యోగులు కర్మయోగులు జ్ఞానయోగులు యోగా రూఢులై జీవిత పరమార్థమును సాధించి కృతార్థులగు చున్నారు. భక్తియోగము కర్మయోగము జ్ఞానయోగము విశిష్టములుగావు. భక్తియోగము కర్మజ్ఞాన యోగముల సంయోగమువలన వికసించి ఫలప్రదమగుచున్నది. దేశభక్తియును వికసించి ఫలవంత మగుటకు కర్మనిరతియు జ్ఞానప్రతిపత్తియును సాధనభూతము లగుచున్నవి. మానవ సంస్థాపనలకు భక్తివలన ప్రేరణప్రదమైన శక్తి గలుగుచున్నది. భక్తిపరత్వత్రులకు లోకమునందచాధ్యస్థితి లేదు. భక్తిపరత్వత్రులు కుటుంబమును కులమును స్వామిని దేశమును ప్రేమమును నారాధించి జీవిత పరమార్థము సాధించిన విధము సకల దేశచరిత్రములందును ప్రసిద్ధిని బడసినది. భక్తి భౌతిక దేహమునకు గారణ భూతులైన తలిదండ్రులతో నారంభమై సకలమునకు గారణభూతుడైన భగవంతునియందు సంపూర్ణ సమన్వయము నొందుచున్నది.

ఆ తత్త్వమునే ఆంధ్రసంఘ పక్షమున గతవారమునందు దేశభక్తిని (Patriotism) గురించి ఆరంభముగా బోధించిరి. ఆసభకు మా! బ. వరసింహేశ్వర శర్మగారు సభాధిపత్యమును వహించిరి. సందర్భ వశమున శ్రీమతి బెంటుగారును ప్రసంగమును జేసిరి. ప్రసంగములు భావ గర్భితములు. మానవసంఘమునందు భక్తిపోషణపాలనములకు మూలస్థానమైన మాతృపితృస్థానములు భక్తి భాజనములైనవి. పోషణమునకు పాలనమునకు యోగ్యులైన మాతాపితరుల యారాధనము భక్తికి సాధనములైనవి. భక్తికి సాధనమైన యారాధనము సేవ ప్రేమ త్యాగరూపములను నవనూరి యోగ్యమైనది. ప్రజాభివృద్ధి యెనకొలది భక్తి భావమును క్రమవికాసమును బొందినది. భక్తి మాతాపితరులనుండి క్రమముగ కుటుంబమునకు గోత్రమునకు కులమునకు జాతికి దేశమునకు వ్యాపించినది. దేశ బాంధవ్యమునందు జాతి మత కుల వివక్షత లేకను సకల బాంధవ్యములు నీనము లగుచున్నవి. దేశభక్తి ధీరాధమునందు సందర్శనయ మని ఆరంభముగా చేసిన బోధ మనన్వయము. దేశోద్ధారకులైన శ్రీరామకృష్ణాదుల మాహాత్మ్యమును దేశభక్తిభరితులైన గోపాలకృష్ణ గోకలే బాల గంగాధర తిలకాదుల పరిశుద్ధా దర్శములను గ్రహింపనేరని మానవులు దేశభక్తి స్వరూపమును గ్రహింపనేరరు. భక్తిస్వరూపమును యథార్థముగ గ్రహించుటకై భక్తులు కార్యపరత్వత్రులు జ్ఞాన సంపన్నులు గావలయును. కర్మ కౌశలమును భక్తిజ్ఞానరూఢమును బడయుటకు యో

గారూఢము సాధన మని ఆరంభించి బెజంతు నర సింహేశ్వర శర్మగారు చేసిన సద్బోధలను భార తీయులు గమనింపవలసి యుండును. బెజంతుగారు నుడివినటులు భరతఖండమునందు స్వరాజ్య ధ్వజ మును స్థాపించుటకై యువజననగ్రము నిగ్రహ యోగాభ్యాసమును జేయవలయును. భారత సం గ్రామమునందు పాండవుల విజయమునకు యోగీ శ్వరుడైన శ్రీకృష్ణుడు ధనుర్వర్షుడైన పాశుడు గార కులు. నిగ్రహములేని మానవులకు విజయము మర్ల భము. విద్యార్థులు బెజంతుగారి యుపదేశమును గ్రహించి నిగ్రహమును బూని నాయకుల యాజ్ఞ లను పాలించుట దేశభాగ్యదయమునకు సరళ మార్గము.

ఆరంభించుట నుడివినటులు దేశభక్తిని ప్రదర్శించుటకు సకలమనుజులకును నవకాశములు గలవు. ఇంటను గెలువనివారు రచ్చను గెలువ నేరరు. తన కుటుంబమును గ్రామమును ప్రేమించని మానవునకు దేశభక్తిస్వరూపము గ్రాహ్యము గాదు. తన గ్రామమును రాష్ట్రమును సేవించెడి వారలకు భారతమాతను సేవించుట సుకరము. పెద్దలను సమ్మానించుట సమానుల నాదరించుట సామాన్యులను ప్రేమించుట భక్తికి బీజములు. ఈ విధమైన దేశభక్తిని జూపుటకు భక్తిభరితులైన సకల జనులకును నవకాశములు గలవు. పితృ దేవతలను వీరులను శూరులను నారాధించెడి భార తీయులకు దేశభక్తిభావము నూతనముగాదని నర సింహేశ్వర శర్మగారు నూచించిన భావమును సంశ యాత్ములు గమనింపవలసి యుండును. సేవావ్రత మును స్వీకరించి ప్రేమామృతమును గ్రోలి త్యాగ దీక్షను పరిగ్రహించిన మానవులకు భక్తిస్వరూ పము ప్రత్యక్షమై వారు తరించి దేశమును తరింప జేయగలరు.

మన పోలీసు కమిషనరు గారు.

మనకిప్పుడు ఎఫ్. ఆర్మీజీగారు కమిషనరుగా నున్నారు. వీరిపోలీసుల మీద చక్కని యుదాహరణ చేయగలవారు. ఇటీవలి సి. వి. డి. గందరగోళములో మీరు చేరుకు తగినరీతిని ప్రవర్తించియుండుట సంతృప్తికరము. పచ్చయప్ప కళాశాలలోను మరి ఇతరస్థానములలోను నొక సి. వి. డి. ప్రాస్థలిపి విలేజుకు గౌరవము పోనాడికొనుట మా చదురు. తెలుగువారు. ఆతనిని విద్యార్థులు కొంచెము కనెనుగా జూచుటయు ఆరంభించి ఆనివెంటు గార తిట్టి వల విద్యార్థులకు పోలీస్ థ యువకులయగుట సర్వజన నిదితమే. ఆరంభించుట ఈవైపున విద్యార్థులకు శాంతియు గరపును ఆవైపున సి. వి. డి. అధికారి చర్యలను గురించి మన పోలీసుకమిషనరుగారికి వ్రాసి వారు. ఆంధ్ర మీదట ఆర్మీజీగారు చక్కనిచర్య ప్రవృత్తినివారు. తాము నియ మించిన విశేషమును అసహ్యకర ప్రకటన కనుబరచి నందు లకు ఆతనిసేక తాము వినియోగించి కొనుటకు చాలించినా రట! ఆతనిని మాకు పర్యాయములు సంరక్షించి సంతులకు ఆరంభించి గారికిని బివెంటు గారికిని నందనము లర్పించు న్నారట! ఈవాక్యములు మిక్కిలి సత్ప్రతికరములు. ఆర్మీ జీగారి ప్రవర్తనము మిక్కిలి సమయానుకూలము. ప్రాస్థ కులు అనవసర గందరగోళము మెరు సందర్భమున ఆర్మీజీగారు ఉదాహరణగా ప్రవర్తించి శాంతిపథ్యమున ననుసరించి యుండుట ప్రశంసనీయము.

బెల్జియము ప్రజలు.

జర్మనీకి పంపబడుట.

ఆంస్ట్రామ్ నవంబరు 11. — "తెలిగ్రాఫ్" పత్రిక యుట్టు ప్రాయమున్నది. ఆంట్వర్పునుండి 30 వేల మంది బెల్జి కునులను జర్మనీకి బంపిరి. వాటన్నింటియు పురుషులయియు భర్మనీకి బంపిరి. వారమునకు 13 మార్కులకాలి, వైనికుల కిచ్చి నాపారపదార్థమును వారికిని ఇచ్చెదరు. ఆంట్వర్పునం వనేకులు తిరుగబడిరి. 17,30 సంవత్సరములకు నడుమ ఈడు గలవా రందఱును సిద్ధమై యుండవలయు నని ప్రకటించిరి. అనేకులు పరుగునెక్కిపోయిరి. కాని సరిహద్దువద్ద నున్న విద్యు త్తంత్రులనుదాకి మరణించిరి. కొందఱు నిద్రులైయులను దాటిపోగ జర్మనులను సాగివై కింకంకులను గాల్చిరి.

వరదల సహాయ సభ

విన్నపముంకాలము. మహావన భారతసంఘముండి రమునందలి గోక్షి హాలులో హిందూమిత్రులు సంపాదకులగు ఎస్. కస్తూరి రంగయ్యంగార్లవారి ఆధ్వర్యమున కింద పాయం కాలము 5 గ 10 నిమిష సభ జరిగినది.

అధ్యక్షులు.

వరదలచే యనహాయులైనవారికి తోడ్పడుట శర్మ టులను చేయుట కి సభ చేయబడినది. వరదల వలన ప్రజలు ప్రాణములను పశువులను ఇండ్లను సామగ్రిలను గూడ గోల్పోయిరి. కర్నూలు కృష్ణా గుంటూరు జిల్లాలలో అధికారులు ననధికారులుగూడ సంఘముల నేర్పరచి చంచాలను వనాలు చేసి సహాయము చేయుచున్నారు. కాన రాజధాని నగర వాసులకు మనముగూడ సహాయమొనరించుట ముఖ్యకర్తవ్య మని నుడివెరి.

ఆనివెంటుమ్మగారు.

"రాజధానిలోని వివిధజిల్లాలలో మనసోదరులు కన్నా ధక్యమువలనను వరదలవలనను కష్టపడుచుండుటచే వారికి మన సానుభూతిని తెలుపుటకును వారికి తోడ్పడుట కొకనిధి నేర్పరుచుటకును తీర్మానించుచున్నాము." అను తీర్మానమును సేనుపపాదించుచున్నాను. ఆ యా ప్రదేశములనుండి వచ్చుచున్న వార్తలు చూచిన యాదాకములు గానవచ్చి. కాని అచటి ప్రజలు వైద్యసాహాయ్యముతో చేయు చున్న సహాయము వీరివలన విడితమగుచున్నది. అధికారుల నధికారులు భవిష్యుత్తు చేదులు నందరు శక్తివంతమైన తేకుండ పని చేయుచున్నారు. ఇట్టి తరుణములలో భూతలయ యుష్పాంకుట సహజము గాన రాజధాని నగరవాసులకు మనము వెనుకటివలెనే నిధి నేర్పరుచుట కర్తవ్యము. ఈనిధికి యుదార భావులగు ధనవంతుల సహాయమున ధన నిధికముగ సమకూరునని నేను తలంచెదను. వరియు నాపన్నులు మనకు చాల నన్నిపీటలగుటచే మన ప్రయత్నము మరింత హెచ్చుగా నుండవలెను. నేలకొలిది నైతులు సర్వస్వమును గోల్పోయిరి. శ్వరసాయమునకు సర్వమును ధానపోసి సర్వమును గోల్పోయిన నిరాధారులకొరకు మన ముత్యధికమగు ప్రయత్న మొనరింపవలెను. ఈ దేశమున శ్వరసాయకులకు పనివాండ్ర కంటె సహాయమును బడమడిగినవా రింతవ్యసనము లేదు. సహజముగ వారికి పుష్కలత లేదు. అట్టిచో నిట్టివిపత్తులలో వారికతి మృతియే. ఆనినుడివెరి.

గాడిచెల్ల హరిసర్వోత్తమరావుగారు

సర్వోత్తమరావుగారి తీర్మానము ననుసరించి. వరదల సంగతి తెలియగనే కృష్ణాగుంటూరు జిల్లాలలో నేరునేరు భాగములయందు సంఘము లేర్పడినవి. ఎచట ప్రజలు సాధనము చేయగో వారు గమనించి సహాయ మొసంగ నారంభించిరి. వీరివలన తెలియు వార్తలు చాల సంతోషకరములుగనవచ్చి వి. ఎక్కువశ్రమ పడుచున్నవారు పంచములు. తెనాలి తానా కాలో 84 గ్రామముల లో ను 60 గ్రామములు నీటి పాలై నవి. కృష్ణాజిల్లాలో 5 తాలూకాలకు నష్టముకలిగినది. కర్నూలులో మహమ్మదీయుల కధికమగునష్టము కలిగినది. కాన వీరికి మనము వెంటనే సహాయము చేయవలెను. వారు మరల తల ఎత్తుకొన గలుగునట్లు చేయుట మనధర్మ. మరియు రాజధానియందండుట పద్ధతి ప్రకారము గ్రామసంఘములు మున్నగునవి ఏర్పవలయుటచే సరియైనవార్తలు వెంటనే తెలియుటకును సహాయము లభించుటకును వీలులేకపోయినది. గాన కొలొటు తీర్చుతనని హరిసర్వోత్తమ రావుగారు చనిరి.

కానీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు

వరదలనిధికి నిరాశముల నిచ్చివారి పేరులను నాగేశ్వరరావుగారు చనిరి.

మొ.రా.రా.శ్రీ	
శ్రీ. వాకాపురమురాజుగారు	రు 4000-0-0
శ్రీ. మునగాల రాజుగారు	రు 400-0-0
ఆంధ్రపత్రిక నిధికి వసూలు	350-0-0
సి. టి. అయ్యన్న పెట్టిగారు	రు 100-0-0
సామి వేంకటాచలము పెట్టిగారు	100-0-0
మొ. రావుబహదరు డి. ఎన్. శర్మగారు	100-0-0
ఒక ఆంధ్రుడు	100-0-0
ఎస్. కస్తూరిరంగయ్యంగార్లవారు	100-0-0
వైద్యుత్తు పండిత్ డి. గోపాలాచార్యులుగారు	50-0-0
ఆనివెంటుమ్మగారు	50-0-0
నేనువరపు రామదాసుగారు	50-0-0
మొ. టి. చంగాచారిగారు	50-0-0
బి. పి. వాడియాగారు	25-0-0
రావుసా.పాబు గంటి వెంకట్రామ శర్మగారు	25-0-0
జి. పి. నరేశ్వరగారు	25-0-0
పురాణం నాగభూషణంగారు	25-0-0
పి. రంగస్వామి అయ్యంగార్లవారు	10-0-0
కే. శివరాఘవాచారిగారు	10-0-0
ముద్దుకృష్ణయ్యగారు	10-0-0
సి. శ్రీనివాసాచారిగారు	10-0-0

మొ. రావు బహదరు డి. ఎన్. శర్మగారు.

"అధికారులు ననధికారులు చేయుచున్న సహాయమునకు వందనము లర్పించుచు ఇంకను తగిన ఏర్పాటులను చేయుండుట కీనధివారు దోగతనమువారిని కోరుచున్నాను" తీర్మానమును శర్మగారు రుపపాదించిరి. వరదలు నచ్చిన ప్రాంతములలో అధికారులు అనధికారులు పాశ్చాత్యులు భారతీయులు నొనరించిన సహాయమునకు మనము వారికి కృతజ్ఞులము కావలెను. కృష్ణా గుంటూరు మండలములలో విద్యార్థులూ నరించుచున్న నేన చాల ప్రశంసనీయము. ఈ సభను జరుపుటకు నన్ను వెంటట నీ నగరమున ప్రోత్సహించినది గూడ నొక విద్యార్థియే. (కడతాశ్శర్మలు) ఈయువజనోత్సాహము నల్లమట్టులో మెరుపు కాంతివంటిది. కర్నూలు మండలమున స్థానికాధికారులు ప్రభుత్వము వారి వలన 10000 లు సహాయముగను సమకూర్చ గలుగుట ద్వా ఘన యము. ఉపద్రవము చాల హెచ్చుగా నున్నదని పెక్కువార్తలు ప్రకటితములై యుండెను గాన ప్రజల యనశ్చాంతికి దోగతనమువారు స్థితిగతులను ప్రకటించుట సమంజసము. దోగతనము వారు ముందట్లు చేసెద రని నేను శక్యమిందెదరు. చేయదగిన సహాయమును చేసెదమను వాదానమును స్థానిక శాసనసభలో సభ్యులు బడుచుండురు గాక ఆని శర్మగారు నుడివెరి.

జి. పి. నరేశ్వరగారి తీర్మానమును బలపరచుచు ఈ విషయము చాల అవసరమైనది. దోగతనమువారు ముఖ్యము గా కల్పించుకొనవలెనని నుడివెరి.

ప్రజలకు కలిగిననష్టమునుగూర్చిన వివరములు తెలియనాధానము లేదుగానదోగతనమువారువారిని తెలుపవలెను. వారట్లు తెలిసెదరని నేను తలచెదనుగాన మొ. టి. చంగాచారిగారు వీరినిగూర్చి కాపరసభలో ప్రస్తావించుటగాక మని కోరెద నని అధ్యక్షులు నుడివెరి.

మొ. టి. చంగాచారిగారు.

ఈదిగువ వివరింపబడిన వారిని సంఘసభ్యులుగా నేర్పరుపవలెనను తీర్మానమును మొ.టి. చంగాచారిగారు రుపపాదించిరి.

మొ. రా. రా. శ్రీ. కస్తూరి రంగయ్యంగార్లవారు, శ్రీ. మునగాల రాజుగారు, మొ. బి. ఎన్. శర్మగారు, వాకాచారి నారాయణరావుగారు, ఆనివెంటుమ్మగారు, బాపురావుగారు, పురాణం నాగభూషణంగారు, నేనువరపు రామదాసుగారు, వైద్యుత్తు పండిత్. డి. గోపాలాచార్యులు గారు, కానీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారు, జి. పి. నరేశ్వరగారు పింజల సుబ్రహ్మణ్యము పెట్టిగారు, చల్లగా గురుస్వామి పెట్టిగారు, సామి వేంకటాచలము పెట్టిగారు, సి. టి. అయ్యన్న పెట్టిగారు, పి. ఎన్. రంగస్వామయ్యంగార్లవారు, కే. పి. శివరాఘవాచారిగారు, టి. పి. ముద్దుకృష్ణయ్యంగారు, యాతూరు హా సేనుసాహెబుగారు, గాడిచెల్ల హరిసర్వోత్తమరావుగారు, ఈ సంఘమునకు నాగేశ్వరరావుగారు కాన్వెనర్షిగా నుండుటకు నిశ్చయింపబడినది.

ఈ తీర్మానమును పురాణము నాగభూషణముగారు రుపపాదించిరి.

నేలము వరదలనుగురించి మొ. నరసింహయ్యగారును సానుభూతిని తెలుపుచు మొ. పోలవరము జమిందారుగారును పంపిన తంతివార్తల నధ్యక్షులు చదివిరి.

పురాణం నాగభూషణంగారు అధ్యక్షులకు వందనము లను తెలిపిరి.

II

మానసియులగు రావుబహదరు మోచెల్ల రామచంద్ర రావు పంతులుగారు పంపిన తంతివార్త:—

ఏరూరు నవంబరు 13:— వరదలవలన బాధితులైన వారి కన్నిచోట్లను సహాయ మత్రివనవరముగ కావలసియున్నది. వరదలవలన ననహాయులైన ప్రజలకు తోడ్పడుటకు జరుపబడిన సభ ఫలప్రదమగును గాక మని కోరెదను.

III

స్వక్రీయ విశేషాల తంతివార్త

వైకాపా, నవంబరు 14:— బెజవాడ సహాయ సంఘము వారు నేనుదడుమన వైకాపాకు వచ్చిరి. మీరు రెండు జట్టుగ కొట్టారలంకలకు వెళ్లుచున్నారు. అవట 35 గ్రామములు చూడవలెనని. 500 రుడిజేలు పూర్తిగా కూలివని. 10000 మంది నిరాధారులుగా నున్నారు. చాలాభాగ కలిగినది. చాలపశువులు నష్టమైనవి. గడ్డిలేక పశువులకు జమ్ము కిక్కిన - పూడు - టెలగ మున్నగు వాని పేరులు న్నారు. బాధానివాణమునకు రు 500 ను శ్వరసాయకులకు కలెచ్చరుగాను పంపించినను కాంట్టూరుగారు రు 500 ను మూల పే న్యయనపడిరి. కొన్నాడ-తోమటిలంక-మామిడిలంక-మీనాగు తాలూకాలో; ఆగడలంక, కీమరము తాలూకాలో; పెరుకుమట్టి యునిగినది. 50 కుటుంబములవా రీకడపటి గ్రామమున కాల్యగట్టుగిడ నున్నారు.

బిరోపా మహా సంగ్రామము

బ్రిటిషువారు మరల ముందునకు పోవుట

ఇటలీవారు ట్రీస్టియొద్ద పోరు ప్రారంభించుట

సంధి సభ—ప్రతికూలర గందరగోళము

వెర్దునుకోటల వార్తలు—జర్మనీవారిలో శత్రుత్వహోదాటు.

(రైటరు ఏ జెన్సీ.)

ఇంగ్లండు

“అరేబియా” నౌక.

మాట్లాడు, నవంబరు 12:—“అరేబియా” నౌక నుండి దిగినవారు ఇట్టు చెప్పిరి. —“అరేబియా” నౌకను టార్పిడోతో కొట్టినప్పుడు ఎవరికిని భయము గలుగలేదు. అందఱును ధైర్యముబూని నిశ్శబ్దముగా నుండిరి. ముందు స్త్రీలను పిల్లలను పడ వలలోనికి దింపిరి. స్త్రీయరుమునిగిపోవు వఱకు గూడ నౌకోడోయి గు లనేకులు స్త్రీయరులైననే యుండిరి. సముద్రాంతర్గామి కన పడలేదు. టార్పిడోనొట్టపు కొనమట్టుకు కొంచెముగా గనపడి నది. సముద్రాంతర్గామి సముద్రముపై నున్నవానిని జూచుయం త్రము కూడ 800 గజములదూరమున కనపడెను. స్త్రీయరులో ఇంజనుయందు స్థలమువద్ద టార్పిడో తగిలినది. స్త్రీయరులో కన్న ముపడినచోట బొగ్గు తునకలు అంటుకొని యున్నందున నది కొంతకాలము వఱకైనను తేలుచుండ గలిగినది.

స్త్రీయరుకు 55 గజముల దూరమున నుండియే సము ద్రాంతర్గామి టార్పిడో ప్రయోగించెనని కొందఱు చెప్పి చున్నారు. టార్పిడో తగులగనే వెద్ద ధ్వనిగలిగి ఈ దెబ్బ వలన స్త్రీయరు చుట్టును దిరిగెను. ఎగిరి క్రిందబడుచున్న గ్లాసు ముక్కల ధ్వని చెవులకు దిబ్బ వేయుచుండెను. స్త్రీయరు ముందటనున్న కొట్టులోని ప్రయాణికు లందఱును క్రిందబడిరి. సముద్రాంతర్గామిచూచు యంత్రము స్త్రీయరు చుట్టును దిరుగుచుండుట స్పష్టముగా గనపడెను, కాని సము ద్రాంతర్గామి మట్టుకు నీటివైకి రాలేదు. ఒక చిన్నస్త్రీయరు “అరేబియా” నౌక సాహాయ్యమునకు వచ్చెను. స్త్రీయరు మునిగి పోవువఱకును ఈ చిన్నస్త్రీయరు “అరేబియా” చుట్టును తిరుగు చుండెను. ప్రయాణికు డొకడు 55 రతక్షతాతాగారి సాధ్యి గారిని వారిబిడ్డలను పడవలోని కెక్కించెను. స్త్రీయరు మునిగి పోవువఱకు కఠడు దానివైననే యుండెను. సముద్రాంతర్గామి స్త్రీయరుకు 500 గజముల దూరమున నుండగనే దాని నతడు గుర్తించెను. సముద్రాంతర్గామి లోనివారు “అరేబియా” నౌక లోని కెక్కి దానియందలి యుత్తరములను మున్నగు వానిని స్వాధీనముచేసికొన జూచిరిగాని “అరేబియా” కు సాహాయ్య ముగావచ్చు స్త్రీయరులు శత్రుకాలములో సమీపించుచుండెను. యూరోపియను నావికులు స్త్రీయరు తలుపుల నన్నిటిని మూసి నీరు లోనికి రాకుండ చేసిరి. తరువాత బాయిలర్లు ప్రేలిపోయి న వెనుక స్త్రీయరు మునిగి పోయెను.

స్త్రీలు వడ్రము పని.

లండను, నవంబరు 12:—ఆంగ్ల దేశమునందలి చోభాం జిల్లానుండి 200 లేక 300 మంది స్త్రీలు వడ్రముపని నిమిత్తము ప్రాన్సుకు పోవుచున్నారని తెలియుచున్నది.

శాంతి మహాసభ.

లండను, నవంబరు 11.—కార్డిఫ్ వద్ద జరుగుచున్న శాంతి మహాసభ యందలి ఒక జనసమూహము వచ్చి దానిని మూసింది. దానిని మెట్టే నాల్గూరు మున్నగు ఉపన్యాసకులు ప్రక్కనుండు వ్యాఘ్రమునుండి తప్పించుకొని పోయిరి.

బ్రిటిషు శత్రులందలి స్త్రీయరులు.

లండను, నవంబరు 11.—బ్లామెర్ జో నౌకనుముంచిన సముద్రాంతర్గామిలో నౌకాధిపతి తాను హాంకుకు గోళుమల ను దీసికొనిపోవుచు క్యూనాల్ రేవువద్ద నిలిపవలసియు చెప్పెను. ఎక్స్ట్రెమైట్ల నుండి తప్పించుకొనవలసియు చెప్పెను. అధికారి చెప్పెను.

సంధికూడదనువారి యల్లరులు.

లండను, నవంబరు 13:—కార్డిఫ్ లో సౌతు నేల్సుగనుల పనివాండ్రు సంఘాధ్యక్షుడగు వినస్టనుగారి యాజమాన్యమున సంధినిగూర్చి యాలోచించుట కొకమందరిమున తలుపులను బిగించి సభ చేసిరి. సంధికూడదని ఆక్షేపించు కార్మికులు 10,000 మంది కార్మికు నాయకులగు టప్పెడు స్టాంటను పార్ల మెంటు సభ్యుడు గార్లు ముందునడువగ నాయందరిమున చేరిరి. పోలీసువారు నిరోధించినను గూడ మూకయొగక తలుపులను పగులగొట్టి సభామందిరమున జొరబడిరి. రామ్సే మెడ్డానట్టు గారు కనపడలేదుగాని వినస్టనుగారును (పాస) మాత్రము నిలువబడి సమాధాన మియ్యబోయిరి. కార్మికులు జాతీయ గీతములను పాడుటచే వారిమాట తవ్వరికిని వినబడలేదు. వారిని కార్మికులు బల్లరించునట్టి క్రిందకులాగి వెలుపలికి గొట్టివేసి అచట సభచేసి యుద్ధము చురుకుగా కొనసాగింపవలె నని తీర్మానించిరి.

ఇంకొక సభ

నేటిరాత్రి కార్డిఫ్ లో రామ్సే మెడ్డానట్టుగారు మరి యొకసభను చేయదలచిరి గాని ప్రతికూలరసంఖ్య హెచ్చు గా నుండుటచే మానివేసిరి.

మనుష్యులమును గూర్చు సంఘము.

లండను, నవంబరు 13:—26 సంవత్సరములలోపు వ యస్సుగలవారి నందఱిని, 31 సంవత్సరములలో ఈడుగలిగి చేర్చుకొనదగినవారిని చేర్చుటకు మనుష్యుల విషయ సం ఘమువారు సూచించిరి “డెయిలీ మెయిలు” పత్రిక వ్రాసినది.

ఆస్కీతుగారి ప్రసంగము

లండను, నవంబరు 13.—జర్మనులు తమ స్వంతపనుల తోనే మునిగి తేలుచున్నారని వారు జర్మనీలో నున్న ఆస్కీతియనులు మున్నగువారి కెట్టిసహాయమును చేయజాలరని లోకలటు బెయింగరుపత్రిక వ్రాసినది.

ప్రత్యేకపు సంధి.

లండను, నవంబరు 13:—బ్రిటిషు దేశముతో ప్రత్యేక ముగ సంధిచేసికొనుటకు జర్మనులకు స్వల్పమగు నిష్కమున్నట్లు కనబడుచున్నది. కాని తక్కిన శత్రుదేశముల వారుగూడ జర్మనుల యభిప్రాయమును కనుగొనిన ఏదోకొంత చేయ వీలుండును.

ప్రాన్సు

డోమంటు కోట స్థితి.

లండను, నవంబరు 12:—నేనా శిబిరమున రైటరు విలేఖరుడు డోమంటు కోటను జూచివచ్చెను. అక్కడ ఒక గొప్ప ఫిరంగి స్థానము అక్కబరు 22 వ తేదీని ప్రేలిపోయి నందున జర్మనులు దానిని వదలివేసిరి. శత్రువులు మఱల రా దలచిరిగాని పరాసువారు వారిని రానియ లేదు. దానిని తాము వదలివేయుటను గూర్చి జర్మనులు ప్రకటించిన వార్త లన్నియు కల్పితంబు బడినవి. పరాసు వారు నిర్మించిన రక్షణస్థానమునందు ఒకవెద్దకన్నము పడుటతప్ప కోటకేమి యు ప్రమాదము గలుగలేదు. ప్రతిగదియు ఉపయోగకరమగు స్థితిలోనే యున్నది. విద్యుద్దీపములకు ప్రమాద మేమియు గలుగలేదు. గోడలపై జర్మనులు వేసికొనిన గుర్తు లింకను అట్లే కనబడుచున్నవి. వారి బిస్కెట్టులును, భోజన సామగ్రి లును క్రిందబడి యుండెను. ఫ్రెంచివారిబల్లలవీడ శత్రువుల పుస్తకము లుండెను. పరాసువారు కోటనువదలివేయునప్పుడు విడిచివెట్టిన ఫిరంగులు రెండు పెట్టినరీతి నే యున్నవి. కొన్ని మానముల క్రిందట విషవాయు ప్రయోగమువలన బడిపోయిన జర్మనులు ఒక మూల నింకను పడియుండిరి.

వెర్దునురంగము

లండను, నవంబరు 12:—వెర్దునువద్ద డోమంటు కోటను రుగానున్న కోట లన్నిటిని పరాసువారు రాక్రమించుకొనిరి. శత్రువులు వెర్దునురంగమున విషమస్థితియందున్నారు. వారు పరాసువారి యొద్ద నుండి 500 గజములదూరముననే యున్నారు. జర్మనులు వాస్ కోటవెనుకను ఫిరంగులు కాల్చు కనుమలయొద్ద నున్నారు. భూమి చెమ్మగిలి యున్నందున శత్రువులు కందకములను ద్రవ్యకొనగాలక మొలబంటి బుర దగల ఒక పొలములో రాళ్లమీద నున్నారు. పరాసువారికి శత్రువుల ఫిరంగులు తగులజాలవు. వసంతకాలమున మఱల భూమి గట్టిపడినవెనుక యుద్ధము పరాసువారి కతి సులభ ముగా నుండును.

మిత్రమండలి విజయము.

లండను, నవంబరు 13:—సెప్టెంబరు 12 తేదీని నూతన అవస్థుండము ఆరంభమైనది మొదలు ఇంతవఱకు మిత్రమం డలివారు 60 వేలమంది తైదీలను, 72 ఫిరంగులను, 50 మ ర ఫిరంగులను పట్టుకొనిరి.

బ్రిటిషువారి పురోగమనము

లండను, నవంబరు 13:—నేడుదయముననే పోరు ప్రారంభించితిమి. మధ్యాహ్నము 2 గం-20 ని॥ కు ఆంకరు నది క్రియవలకలను ఒకమైలు ప్రదేశమును జ్యామాంటుహా మెలును ఆక్రమించితిమి. ఈస్థానము దుర్భేద్యమని జర్మను లిదివరకు తలచిరి. నేటికేరడివనున చురికొన్ని ముఖ్యకందక ములును గూడ మావశమైనవి. ఇదియే సురక్షితమగు జర్మనుల ప్రధానపక్షి. వారిచట రెండుగంపత్సములుండిరి. ఇంతవరకు 2000 మంది తైదీలు ప్రేలిరి. ఒక్క నీరీమాత్రము పట్టుబడ లేదు. అచట పోరు జరుగుచున్నది.

పరాసువారి ప్రకటనము.

పారిసు, నవంబరు 13.—16 బ్రిటిషు నౌకా విమానము లు దాడిసలిపినవి. అన్నియు లిరిగి వచ్చినవి. జర్మను విమాన ములు వెళ్తున్నవని గుండ్లను వదలినవి. 5 గురికి అపాయము కలిగినది.

వెర్దును దుర్గములు.

లండను, నవంబరు 12:—వెర్దునువద్ద దుర్గముల సహన శక్తి ఇదివరకుకంటె నెక్కువగా నున్నది. జర్మను ఫిరంగులు టోమంటువాస్ కోటలగోడలను భేదింపజాలకుండెను. ఆం ట్వెర్పుకు తగిలిన ఫిరంగిదెబ్బలకు 10 ఇంతలు ఎక్కువగా దెబ్బలు తగిలినను వెర్దును దుర్గములకు భయములేదు. పరాసు వారు గూడ కోటలను ముట్టడించిరి. ఈఫిరంగులు కోటలక వములను ఘాతము జొరగలిగెను.

సెయిలీసెలు యుద్ధము

పారిసు, నవంబరు 12:—శనివారము మధ్యాహ్నము సెయిలీసెలుయుద్ధము మఱలప్రారంభమయ్యెను. పరాసువారు తమ అగ్నివృద్ధి బలమున శత్రుస్థానమును ముట్టడించిన వెనుక తీవ్రమగు మహాయుద్ధము జరిగెను. పరాసుసేనలు రెండు బెవేరియను పటాలములను మట్టుపెట్టి గ్రామములో నధిక భాగము నాక్రమించుకొనగలిగెను. 4 గంటలకు గ్రామములో నించుమించుగా మధ్యభాగ మంతయును గూడ మనవశమయ్యెను. ఒక్కొక్క యింటిని జయింపవలసివచ్చెను. ఒక్కొక్క ఇంటియందును మరఫిరంగు లుండెను. రాత్రి చాలనేపు గూడ తీవ్రమగు యుద్ధముజరిగెను. సెయిలీసెలు గ్రామమును ఎంతవఱకు గలుగబోయినను వదలివేయదగదని జర్మను అధికారులు సేనాధిపతికి వ్రాసిన ఉత్తరువు ఒకటి దొరకెను.

బ్రిటిషు వారి ప్రకటనము.

లండను, నవంబరు 13:—ఆంకరునది కిరు ప్రక్కలను నేడుదయమున మేము జర్మను స్థానములను తలపడి చాల మందిని పట్టుకొంటిమి. రామ్సే యొద్ద మావిషవాయువు మంచి పనిచేసినది. మేము ఆర్మెంటురిసుకు ఆగ్నేయముననున్న జర్మ నుల కందకములలో ప్రవేశించితిమి.

జాతీయ ఆకస్థితులు.

పారిసు, నవంబరు 13.—ప్రజాద్రవ్యమును, ప్రభుత్వ మువారియొద్ద మిగిలియున్న సగదును, సద్వినియోగము చేయు టనుగూర్చి ప్రభుత్వమువారు ఒక ప్రత్యేకసంఘము నేర్పాటు చేసిరి.

జర్మనులు తమ స్థానముల బలపరచుకొనుట

లండను, నవంబరు 11:—ఇప్పటికైన న జర్మనులు తమకు పరాజయము తప్పదని ఒప్పకొనుటలేదు. తమమును శివకాలమున ఊరక వదలిపెట్టుట మంచిదని వారనుచున్నారు. వారు గాయములవలన మ్రగ్గుచు, పెట్టకేలకు తమ స్థానములను బలపరచుకొన గోరిరి. జూలై మాసము బ్రిటిషువారి ముట్టడియందు జర్మనుల రాకపోకలకు స్థలము లేనందున శత్రువులు అంత తబ్బిబ్బుపాలైరి. ఇప్పుడు క్రొత్త రక్షణస్థానముల నన్నిటిని వారు రయిలుమాగముల చెంతను రోడ్లచెంత నేర్పరుచుకొనుచున్నారు. దానివెనుక ఇంకొక బలీయమగు పంక్తియును గలదు. ఇంతలో క్రొత్త ఫిరంగులును క్రొత్త విమానములును రణరంగమునకు వచ్చును. వీని కన్నిటికిని బదులు సాయుధములగు మోటరుబండ్ల బ్రిటిషువారికి ఉపయోగించును. జర్మనులు తమ యావద్దలమును వినియోగించి తమ విషమస్థితిని మాన్పుకొనజూచుచున్నారు. బ్రిటిషువారు తమ శత్రులను సర్వనీయుట కిది సమయముగాదు.

బాల్కను

రొమేనియా రంగము.

లండను, నవంబరు 11:—రష్యనులు డాన్యుబు నది ఎడమగట్టున దునారాపురము వద్ద పోరాడుచున్నారు. ఈ పురము దెర్నవోడాకు పశ్చిమమున బుఖారెస్టు లైలు మార్గము మీద రెండు మైళ్ళదూరమున నున్నది. అక్కడ వారు ఒక వంతెన గట్టగలిగిన యెడల మెకెన్ సేనకు ప్రతిబంధక మేర్పడి మెకెన్సను వెనుకకు బోవలసి వచ్చును.

మిత్రమండలి-గ్రీసు

లండను, నవంబరు 12:—9 వ తేదీన ఏథెన్సునుండి ఈ క్రింది తంతివార్త వచ్చినది. గ్రీసు ప్రభుత్వమువారు మిత్రమండలివారు కోరిన కార్యములను నిర్వర్తించుటకు యెడల ప్రాప్తు; ఇంగ్లండులందు ప్రజలకు కోపము గలుగు ననియు, గ్రీకు ప్రభుత్వమువారు మిత్రమండలివారి కనుకూలముగా ప్రత్యుత్తరము నిత్తురనుట తమ నమ్మకముననియు మిత్రమండలి మంత్రులు గ్రీకు ప్రభుత్వమువారితో జెప్పిరి.

గెలీషియా రంగము.

లండను, నవంబరు 11:—రొమేనియను లిట్లు ప్రకటించిరి.—స్క్రొడాఫ్ ప్రాంతమున మేము మఱలప్రతియుద్ధము సలిపి కందకములను మఱల నశపరచుకొంటిమి. నోరాజూ కాకు తూర్పున శత్రువులు కొన్ని కొండలను ముట్టడించిరి. ప్రతివోటును వారి ప్రయత్నములువ్యర్థములైనవి. కాని మధ్యాహ్నము ఒకవోటు ఒకపటాలమున వెనుకకు నెట్టివేయగలిగిరి. కాని వారిని మఱల నోడించి తఱిమివేసితిమి. సాయంకాలము డార్న నాట్రాయందును కార్నేతియను కనుమలందును, శత్రుప్రయత్నము లన్నియు వ్యర్థము లైనవి.

శతఘ్ని వర్షమువలని ఫలము

పెట్రోగ్రాడు, నవంబరు 11:—కాకొప్టజ్జానై కురిపించిన శతఘ్ని వర్షమువలన పెట్రోల్ నెప్తా నిలువస్థానములన్నియు తగులబడిపోయినవి. నాకానిలయమునకును, కోటల బురుజులకును విశేషమగు నష్టము గలిగినది. కోటలలో నుండు ఫిరంగిసమాహముల అగ్ని కట్టిపెట్టబడినది. గాలివలన అగ్ని పురములో ఒకభాగమునుండి ఇంకొకభాగమునకువ్యాపించి పది దినముల వఱకు పురమును దగులపెట్టినది. రష్యను రుమేనియను లాపురమును వదలివేయునప్పుడు మరలను, నీటినిలవలను తీసివేసినందున ప్రస్తుత మగ్ని నితర్ముల కష్టమయ్యెను. శత్రు విమానములు నౌకలను ముట్టడింపవచ్చెను గాని యవి పాఠశాలలవలెను. ఒక రష్యనుయుద్ధనౌక డాన్యుబు ముఖద్వారమునే ఒక జర్మనువిమానమును నేలగూర్చెను. దానిలోని వైమానికులు పట్టుకొనబడిరి.

గ్రీసు రాజసేన

వెరపు గొలుపు వర్ణము.

ఏథెన్సు, నవంబరు 13:—ఎకాటరీనీ కుత్తరముననున్న గ్రామములలో రాజసేన ప్రజలను బలవంతముగ సేనలో చేర్చుచు వెనిజలను పక్షమువారికి వెరపుగొలుపుచున్నది. మిత్రమండలివారతిమిక్కిలిగ శాంతమును చూపుచుండుటచే గ్రీసువారికిని మిత్రమండలివారికిని జరిగిన ఏర్పాటును గ్రీసువారిటుల నలక్ష్యముచేయ సాహసించినది. వెనిజలను పక్షమువారనిరి.

ట్రాన్సిల్వానియాలో క్రొత్త రష్యాసేన

పారిసు, నవంబరు 13:—ట్రాన్సిల్వానియా రంగమునకు ముఖ్యముగ వెడెలు ప్రాంతమునకు గొప్ప రష్యాసేన వచ్చినదని వెట్రోగ్రాడునుండి తంతివార్త వచ్చినది.

హార్వరుమీద నౌకావిమానముల దాడి.

లండను, నవంబరు 13:—12 వ తేదీన ఆస్ట్రేండు యొద్ద నున్న హార్వరుమీద నౌకావిమానములు దాడి సలిపినవి. యుద్ధవాణిజ్య నౌకలమీద చాలగొండ్లు వదలబడెను.

ఇవెనుగ్రామము వశమగుట

సలొనికా, నవంబరు 13:—విజితులైన బల్గరులను తరిమి సెర్వియావారు ఇవెనుగ్రామము నాక్రమించిరి. ఇది పోలోను కుత్తరమున నున్నది.

పరాసువారి శతఘ్నుల సహాయమున సెర్వియావారు సేర్వావంపులో తీవ్రముగ పోరి ఇవెను నుండి జర్మను బల్గరు సేనను 2 మైళ్ళ వరకును తరిమిరి. శత్రువులు 5 సార్లు తలపడి చాలనష్టపడి వికావికలై పోయిరి. వెల్లి సెల్లోకుత్తరమునగూడ సెర్వియా పరాసు సేనలు ముందునకు పోయెను. ఇంతవరకు పట్టుబడినవారి సంఖ్య 1000. ఫిరంగులు మరి 14 గూడ వశమైనవి.

సెర్వియావారి ప్రకటనము

లండను, నవంబరు 13:—కుకియొద్ద తలపడిన శత్రువుల నోడించి తరిమితిమి. పోలకు పూర్తిగా మావశమైనది. 14-వ సెప్టెంబరు మొదలు కందకపు ఫిరంగులు గాక పెద్ద ఫిరంగులు 56 మావశమైనవని సెర్వియావారు తెలిపిరి.

ఇటలీ

ఇటలీవారి పురోగమనము

మిలాన్, నవంబరు 13:—ఇటలీవారు ట్రిస్టివై పున పురోగమనము సలుపుచున్నారు. ఇది ఆస్ట్రియనులకు చాల సంతాపమును గలిగించినది. కాని అందలి ప్రజలకు చాల సంతోషము గలిగినది. పోలీసువారు అతి జాగ్రత్తగా నున్నారు. సివిలుప్రజ లందఱిని పురమునుండి వెనుకకు బంపుచున్నారు.

ఈజిప్టు

సర్ ఆర్. విక్ గేటుగారు.

కయిరో, నవంబరు 12:—సర్ ఆర్. విక్ గేట్ గారి ప్రస్తుతోద్యోగము వారికి సుదానుతోగల సంబంధమును భేదించదు. ఖాద్వాంపురమునందు సివిలుకార్యదర్శిగానున్న కర్నలు ప్లాక్ గారు గవర్నరుగాను యుద్ధకాలపర్యంతము సర్దారుగా నుండి విక్ గేటుగారి యుత్తరపుల ప్రకారము నడచుకొనును.

పోర్చుగలు

పోర్చుగీసువారి సేనలు.

యుద్ధసన్నద్ధ మగుట. లిస్బన్, నవంబరు 12:—పోర్చుగీసు పటాలములు యూరపురంగమునందు యుద్ధముసలుపుటకు సిద్ధమై త్వరలో పంపబడుచున్నవని సభలో ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పిరి.

జపాను

క్రిస్టోస్ నిధి.

టోకియో, నవంబరు 13:—కందకములలోని బ్రిటిషు సైనికుల సాహాయ్యముకొరకు క్రిస్టోస్ నిధికి చందాలను గూర్చునలయునని అసాహిష్టింగ్ బన్ గారు జపాను ప్రజలకు విజ్ఞాపనమును బంపిరి.

చీనా

క్రొత్త చీనామంత్రి.

షాంఘై, నవంబరు 13:—ఎవరిపట్లను విరోధములేదు. అందరిపట్లను స్నేహభావమేనని చీనాక్రొత్తమంత్రి వుటింగు ఫాంగుగారనిరి.

నార్వే

ముంచబడిన స్త్రీయరు

లిస్బన్, నవంబరు 13:—ముంచబడిన “కామా” అను నార్వేవారి స్త్రీయరులోనివారిని కిసికొని “టైడో బ్లిక్” అను నార్వేస్త్రీయరు ఇక్కడికి వచ్చినది.

దేశీయ తంతివార్తలు

(మా విలేఖకుల వద్దనుండి)

సింలా

రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చిన యుద్ధవార్త

సింలా, నవంబరు 13:—11 వ తేదీన ఈక్రింది తంతివార్త హిందూజేశ కార్యదర్శిగారియొద్దనుండి రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చినది.

ఆంగ్ల పరాసురంగములు.

పశ్చిమరంగమున వాయువిమానములు ప్రవృత్తముగా బనిచేసినవి. బ్రిటిషువారి శత్రుకుండకములలో విమానముల నుండి బొంబులను వర్షించిరి. విమానయుద్ధము విరాచములేక జరిగినది. ఒకసారి 30 ఆంగ్లవిమానములకును, 30 నుండి 40 వఱకు జర్మను విమానములకును యుద్ధముజరిగెను. శత్రు విమానములు పాఠశాలలవలెను. మరొకొన్ని యుద్ధములందు 9 శత్రువిమానములు నేలగూర్చబడెను. పరాసు విమానములు 77 పర్యాయములు విమానయుద్ధము సలిపెను. మిట్రమండలి వారు శత్రుస్థానముల మీదను సోద్రమీదను 700 బొంబులను వేసిరి.

ఇటలీరంగము.

ఇటలీ రంగమునందు కాలమానస్థితి ఇంకను విపరీతముగా నున్నందున యుద్ధ సంతాగా యేమియు జరుగలేదు.

రష్యారంగము.

శత్రువులు స్క్రొడాఫ్ రంగము నందు రష్యనులను అనేకపర్యాయములు ముట్టడించి కట్టకడపటవారి తమ రెండవ పంక్తియొద్దకు వెనుకకు నెట్టిరి. సోర్న నాట్రాయ వక్షిణమునందు కొండలనుగూడ రష్యనులు వదలివేయవలసి వచ్చెను.

రొమేనియా రంగము.

ప్రహూవా లోయయందును, క్రిడిలోకనుమకు వక్షిణమునను రొమేనియను రంగమున తీవ్రమగుయుద్ధము జరుగుచున్నది. రష్యనులును రొమేనియనులును దెర్నవోడాకు పట్టమమున దక్షిణయరు అను గ్రామము నాక్రమించుకొని దెర్నవోడా వంతెనకొరకు పోరాడుచున్నారు. డొబ్రూజాకు మధ్యభాగమున రెనిసియా అను స్థానమునకు మూడుమైళ్ళ వైపుదిదిగా నున్న కొండలను రొమేనియను లాక్రమించుకొనిరి.

బొంబాయి

లోకమాన్య తిలకుగారు.

బొంబాయి హాతీయవాదుల సన్మానము.

బొంబాయి, నవంబరు 13:—బొంబాయి హైకోర్టు వారు తిలకుగారి అట్టును ఆచూకాలముగ పరిష్కరించినందులకు బొంబాయి హాతీయ సంఘము వారు తిలకుగారిని సన్మానించుట కోర గొప్ప పశ్చిమ జరిపిరి. బాలగంగాధర తిలకుగారు సభకు వచ్చినంతనే ఆదట సమావేశమైన బహుళ సంఖ్యాకులు భూమినిస్వరమున నయధ్యక్షధ్యక్షము లొనరించి వెక్కు సన్మానప్రములు తిలకుగారికనుప్పించబడినవి.

ఎల్ల వారును హోముగూలు విషయమున పనిచేయవలెను. హోముగూలు నిరాక్షేపణమునని హైకోర్టువారి తీర్పువలన నిధారణయైనది. కాన తీరులో లేదు కెవ్వరును భీతిల్లపనిలేదు. ప్రభుత్వవ్యవస్థ మెట్లుగలిగిన ప్రాతినిధ్యమును అదాయవ్యయ విషయములపరీక్షామము రాజ్యాంగ సభలలో అనధికార గర్భ్యల సంఖ్యాధిక్యతను మనము కోరుచున్నాము. అఖిల భారతప్రజల కామోదియగు నీతి నొక విధానమును రానున్న కాంగ్రెసు సభలో మన మేర్పరపవలెను. యుద్ధానంతర సంస్కారములను గూర్చి బ్రిటిషుజేశమువారు ఆధినివేశముల వారు ప్రపంచమున దండగు వాలోచించుచుండ మహామేల యాలోచింప గూడదు. అన్ని కక్షల వారును కాంగ్రెసుసభలో ఆక్ష్మిగా నుండవలెను లేకుండనీ విషయమును పరిష్కరింపవలెను. నేడి బల్గారీయను సేవనము పనిచేయుట కిదియే చుదను. కాంగ్రెసు ఆలోచన సభ వంటిది. కాన కార్యనిర్వహణమునకు హోముగూలు చీకుచుండ నవసరమని తిలకుగారు నడిపిరి.

బొంబాయి యుద్ధనిధి

ఆత్మకములు

బొంబాయి, నవంబరు 13:—యుద్ధనిధికోరకు ప్రత్తిని నేలమువేయదును. 200 నేలల ప్రత్తితో గామదుల హాతీతాముగిసినది. ఈప్రత్తిని 20 లాట్లక్రొంద 5 శేషిని ప్రత్తివ్యాపార సంఘమున కధ్యక్షులగు టి. డి. మూసుగారు నేలమువేయదురు. వెల్లింగ్డును ప్రభుబంధకులును ఆ సమయమున వచ్చుటకు సన్నద్ధులైరి.

సంయుక్త రాష్ట్రము

సంయుక్త రాష్ట్రముల పశువైద్యశాలము.

అక్టో. నవంబరు 13. — డిప్టీ కమిషనరు జోషిగారు పశు, వ్యాధిసాయక ప్రదర్శనములను ఈదినము ప్రారంభించిరి. పశు, వ్యాధిసాయక ప్రదర్శనములను వృద్ధిచేయుటకు ముఖ్యోద్దేశములు. వీనియందు వివిధములగు ధాన్యములును, వ్యాధిసాయక ప్రదర్శనములను ప్రదర్శించుట. ఇట్టి ప్రదర్శనము క్రిందటి పర్యాయము 1884 వ సంవత్సరమునందు జరిగినది. ఈ ప్రదర్శన సమయమున కాబిబంతులూలు మున్నగు క్రైమును జరుగును. క్రైమలయందు జయించినవారికి ఇటాల్డా గాజుగాను ఒకవత్తమును బహుమతి చేయ నొప్పకొనిరి.

సంయుక్త రాష్ట్రముల శాసనసభ.

అలహాబాదు, నవంబరు 13. — అనధికార సభ్యులు ప్రస్తుత మతజోధ కూడదనియు పాఠశాల తరగతులలో విద్యార్థుల సంఖ్యను 33 నుండి 40 కి పెంచువలె ననియు, ప్రజల స్థితిగతులను విచారించుటకు నిపులను పెంచువలె ననియు సుపాఠించిన తీర్మానము లన్నియు పోషించినవి.

మధ్యపరగణాలు

మధ్యపరగణాల శాసనసభ.

అనిశెంటుమృగారి విషయ ప్రశ్నము.

నాగపూరు, నవంబరు 13. — అనిశెంటుమృగారిని మధ్యపరగణాలలోనికి రాకూడదని ఏర్పడిన శాసనమును గూర్చి మధ్యపరగణాల శాసనసభలో గౌ. జోషిగారికి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు ప్రభుత్వమువారి ముఖ్య కార్యదర్శి ప్లాకాట్ గారెట్లు చెప్పిరి. యధికాలమునందు రాజకీయాందోళనము అధికముగా లేకుండ చేయుటయే చీఫ్ కమిషనరుగారి యభిప్రాయము. ప్రస్తుత సమయమునటి కామనందు రాజకీయాందోళనము గొలుపు ఉపన్యాసములు ప్రజాక్షేమమునకు హానికరములు. ఇట్టి రాజకీయ విషయములను చర్చించుట తేలి చీఫ్ కమిషనరుగారు ప్రజా ప్రముఖులతో యోచించి వారి యభిప్రాయములను దీసికొనుచుందురు. విశెంటుమృగారి అమరావతిలో జరుగు దివ్యజ్ఞాన సమాజసభకు జోషి నని సభ కొద్దినములుండగా ప్రభుత్వము వారికి వెలియవచ్చెను. మధ్యపరగణాలు బేరారు రాష్ట్రములలోని దివ్యజ్ఞానసమితిలముల వారందఱును విశెంటుమృగారి కావ్యములను బంపి గుట! ఇదియేగాక అమరావతివద్ద సభలో విశెంటుమృగారు మతవిషయములనే గాక రాజకీయ విషయములను గూడ చర్చించునని మధ్యరాష్ట్రముల ప్రభుత్వమువారికి తెలియవచ్చినది. విశెంటుమృగారి ఉపన్యాసములును, వారివ్యాసములను ప్రభుత్వము వారికి తెలియను గనుక ఆమెను ఈ ప్రాంతములకు రానియే కుండుట యే ప్రశస్తమని ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరి. ప్రభుత్వమువారి చర్య నుండి కాదనియు ప్రభుత్వమువారు సత్య విషయములందును జోక్యము తీసికొనుచున్నారనియు, ప్రజలనుకొనుచున్నారు. ఇక్కడ దివ్యజ్ఞానసభ సంగతులను అనిశెంటుమృగారికి అనేక సంవత్సరములనుండి ఆవ్యసములను పంపుచుండిరి. కాని ఆమెనుచుట ఎన్నడును తటస్థింపలేదు. ఈ సంవత్సరము మధ్యపరగణాల రాష్ట్రీయ సభయును, దివ్యజ్ఞాన సభయును ఒక్కపర్యాయము జరుపుటకు నిశ్చయించిరి. దివ్యజ్ఞాన సభ జరుగు దినములందే రాష్ట్రీయసభయును జరుగునని ఎఱిగి కొందఱు మహాజనులు అనిశెంటుమృగారిని పంపునడల రాష్ట్రీయసభ సక్రమముగా జరుగదనియు, అనేక విపరీత స్థితులు గలుగుననియు, అనుకొని ఆమెను రాష్ట్రములలోనికి రాకుండ చేయుటయే మంచిదని నూచించిరి. ఆ వి వి శెం ట మృ గా ర్ష య స భ లో పా గ్గా న కుం డు న ని ఆ వ్యవసంగమువారు ప్రభుత్వమువారికి వ్రాసిరి. ఈనూచన అంగీకరింపబడకపోలేదు. ఈ తీరువునందు వీనికి ప్రతికూలముగ నేమియునులేదు. ఈ తీరువు దివ్యజ్ఞాన సమాజమునకును సభకును కష్టముగా నుండునని చెప్పటకు కారణములేదు.

తిరువత మధ్యపరగణాల కోర్టులశాసనమును గూర్చి పురగెన వెనుక ఆశాసనమును ప్రత్యేక సంఘమువారు విమర్శకు బంపిరి.

ఆస్ట్రేలియా మంత్రివర్గము.

సిడ్నీ, నవంబరు 13. — వాట్సుగారు సంఘకార్యదర్శి పీఠాధికారులను కలవించిరి. కాన హాల్పును మంత్రివర్గమువారి అధికారులను పోషించునని గవర్నరుగారు తెలిపిరి.

కైకలూరు తాలూకా రహితల దుస్థితి.

80,000 నేల యకరముల పంట మునిగిపోవుట. ఈ తాలూకాలో బాడవలు ముంపు నష్టపు భూములు సుమారు 80 నేల యకరములు కలవు. ఈ తాలూకాకు భీమవరం, కొత్తూరు, ఏలూరు, బెజవాడ, నూజివీడు, గుడివాడ, మొదలైన తాలూకాల ముంపును, నైజాంలోనున్న కొండవాగులయొక్క ముంపును కొల్లేటికి దిగి కైకలూరు తాలూకాను కుడుచుకొని పోవుచున్నవి. ఈ తాలూకాకు తూర్పున 15 మొదలు 20 అడుగుల లోతు గలిగి శతవంపులతో పారుచున్న ఉప్పుసేరుగుండా సముద్రగామి యగుచున్నది. నైన ఉడవారిచిన ఆరు తాలూకాలయొక్కయు నైజాం యిలాకా కొండవాగులయొక్కయు ఈ కైకలూరు తాలూకాయొక్కయు మురుగు పోవుట కిదియే యాధారభూతము. ఇప్పుడు ముంపు క్రిత సంవత్సరముకన్న 3 అడుగులు జాస్తిగా నున్నది. ఉప్పుసేరు శతవంపులతో పారుచుండుటచేత మురుగు నీటిని ఆ వంపులు సరిగా పారనివ్వకపోవుటవల్ల ఉప్పుసేరు ఎగతెట్టి గ్రామములపై బడెను. ఈ ముంపునీరు గ్రామములపై బడుటవల్ల ఇండ్లు, గోడలు, పశువుల సావెడలు, గడ్డిపేసులు మొదలగునవి పడి జలమయ మయ్యెను. కొందరు కొందరు పల్లపు గ్రామాదుల వారు గ్రామములు మునుగుటచేత గ్రామములు వదలివేసి మెదక గ్రామాదులకు పోవుచున్నారు. కటకటా రహితలయొక్కయు ప్రజలయొక్కయు అపథ్థ ఇటుండ రహితాంగమునకు మూలాధారమైన పశువుల విషయమై నేనివట ప్రాయటకు స్థలము చాలదు. తినుటకు ఆహారమును ఉండుటకు నిడయును లేక పశువులు కొనయూపిరితో చావు బ్రతుకు లేక యున్నవి. ౧౦౦ రం. బంతుయు శ్రమపడి నేవ్యముచేసిన 80 నేల యకరముల పంట జూచుచు నైనది.

ఎన్ని సంవత్సరములు సహించగలము. మూడు సంవత్సరముల నుండి సిద్ధాన్న మనకు వచ్చిర నైరులను సానుచేయుచున్న ఉప్పుటేటియొక్క వంపులు తీయించి నీరు సరిగా ప్రవహించునటుల చేయుటయు ఏటబడ్డనీరు పోరలి గ్రామములపై బడవండ కట్టలు వేయించుటయు కొల్లేటినుండి వెడలకు కనుమలు సరియగు స్థితియందుంచుటయు ముఖ్యవిషయములు. ఇక నైనను గవర్న మెంటువారు దనతో శ్రద్ధవహించి పంటకాల్వలపై శ్రద్ధలో నాగవంతునను ఈ ఉప్పుసేరుపై చూపి దేశమునకు అన్నము నెట్టి రహితలను రక్షించురు గాక. — సంబూరి ఈశ్వరరాజు.

II

పురుషోత్తమ పట్నంలో 3 వందలకు వైగా గృహములున్నవి. ఇచ్చట 10, 20, తప్ప మిగతవిన్నియు నేల కలిసెను. కొడుగోలిపాడులో 2,3 వందల గృహములు కొంచెముగనో, పూర్తిగనో నూలినవి. పోడ్డుపాడ గుండములు పడినవి. నానాభిధన్య అయి జనులు, పశువులు గట్టపాడ, చెట్ల క్రింద, నివసించుచున్నారు. పురుషోత్తమ పట్నములో వాదాపు అందరు వీధిలేనట. పిరందరు మఠల గృహములు నిర్మించుకొనుటకు కొన్ని మాసములు పట్టును. ఈవిధులో నిట్టిచరద ఎప్పుడు రాలేదట. వీరి ముఖ్యకష్టములు ఏమనగా మైశ్వలోనున్న నరసారావుపేటలో తప్ప టిల్లిగ్రాఫ్ ఆఫీసులేదు. (2) ఆసుపత్రిలేదు. (3) ఈ గ్రామముచుట్టు నున్న వాగులకు చంకెలులేవు. సుమారు 8 నేల జనసంఖ్యగల చిలుకచారిపేట స్థితియిది. ఇచ్చట పుష్కలముగగలించు నారంజ, జాను తోటల శృంగారము చూచితరలయు. ఈ గ్రామ లోపముల విషయమై వచ్చే పండలసభలో జిల్లాసంఘమువారు విచారించుట అవసరము. — మోక్షనాథం వేణుగోపాలరావు.

మా బందరు పురంబున గృహగు పేటయందు 28-8-16 తేదిన పదిమంది మెంబర్లతో “క్రిజేమ్యుక్తి ప్రధానసమాజము” అను పేరునొక సంఘము స్థాపింపబడినది. దాని కనుబంధముగ 200 ఆంగ్లగ్రంథరాజములతో నొక బ్రెరీయు కృష్ణా పత్రికయు యున్నవని తెలియజేయుట కొంతయు సంభవించుచున్నాను. అని కాగ్యదర్శిగారు వ్రాయుచున్నారు.

కాక్తికశుద్ధ పాద్యమిగోజు రాత్రి అనగా 9.11-16 తేదీ రాత్రి చంద్రునకు చుట్టును ఇంద్రధనస్సు నేసినది. ఇది చాలా ఆశ్చర్యకరమైన సంగతి. ఇప్పటికి 50-60 సంవత్సరములలోగా ఎన్నడు రాత్రులుమాత్రము ఈధనస్సు నేసియుండదు. అని పెద్దవారు చెప్పుచున్నారు. — అని పెద్దవల్లినండి యొకరు వ్రాయుచున్నారు.

యుద్ధ ఆర్థిక శాసనము

మెల్బోరను, నవంబరు 13. — యుద్ధ ఆర్థిక శాసనమును వ్యాపింప చేసితిమని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి.

Central Provinces United Provinces. Cattle and Agricultural Exhibition. Its Objects.

LUCKNOW, November 14. Mr. Jopling, Deputy Commissioner, opened before a large gathering the Cattle and Agricultural Exhibition, the objects of which are to improve the quality of cattle, provide the landowners with opportunities of seeing grain of improved type and demonstrations of modern machinery, and bring school-boys and teachers in touch with improved implements and as part of the scheme of the agricultural exhibition recently introduced into the district. The last show of the kind took place in 1884. The programme includes wrestling matches, tent-pegging and annual vernacular school sports for which the Raja of Itanuja has presented a football shield. The show owes its institution largely to the enthusiasm of Chaudhuri Walid, Honorary Secretary, who is the Tahsildar of Oudh.

C. P. Legislative Council. Mrs. Beasant Exclusion.

NAGPUR, November 13. In reply to a question from the Hon Mr. Joshi about the prohibition of Mrs. Beasant in the Central Provinces under the Defence of India Act, the Hon'ble Slocock, Chief Secretary, made a long statement giving reasons for the Government's action. The circumstances under which the Government passed orders prohibiting Mrs. Beasant in the Central Provinces are as follows:—During the currency of the war it has been more especially the Chief Commissioner's policy to discourage violent political agitation and inflammatory speeches in these provinces as being judicial to public safety at a time like the present. In carrying out this policy the Chief Commissioner is pleased to acknowledge that he has received the support of the leaders of public opinion on practically all occasions or which political matters have been discussed. The projected visit of Mrs. Beasant at Amraoti at the time of the Provincial Conference became known to the local authorities only a few days before the opening of the conference. Mrs. Beasant, it was understood, had been invited to attend the annual meeting of the federation of Theosophical Lodges of the Central Provinces and Berar. At the same time the Government received authoritative information that Mrs. Beasant had announced her intention of not confining herself at Amraoti to Theosophical subjects but of dealing with political subjects as well. In view of the policy declared above and having regard to the public utterances of Mrs. Beasant, both on the platforms and in the press, the Government was of opinion that her visit to these provinces should be prohibited. As the action of the Government has been the subject of criticism by the Provincial Conference, as casting a slur on itself, and as it has also been attacked by Theosophical Lodges in some parts of India as involving an interference with religious liberty, the Government takes this opportunity of giving the following further facts: Mrs. Beasant had received invitations for several years past to attend the annual Theosophical Federation meetings in these provinces, but had never found it possible to attend. On this occasion the annual meeting was on a date also fixed for the session of the Provincial Conference. When the projected visit of Mrs. Beasant for the Theosophical Conference, at a time which coincided with the Provincial Conference session, became known in Amraoti a few days before the date which had been fixed for the meeting, the information gave much dissatisfaction to an important section of those interested in the Provincial Conference, who considered that it would prejudice the success of the Conference and proposals were actually put forward that Mrs. Beasant should be asked to abandon her visit. The Reception Committee of the Provincial Conference conveyed an assurance to the Commissioner that Mrs. Beasant would take no active part in the Conference. This assurance was fully accepted and the issue of the order implies no mistrust of that assurance. Equally the allegation that the order was in any way directed against Theosophy or the Theosophical Federation is without any foundation. The order was directed entirely by considerations set forth in the earlier part of the answer to the Hon'ble Members question.

Other Subjects.

Speaking on the motion to refer the Central Provinces Court Bill to a Select Committee, the Hon'ble Mr. Kelkar took strong objection to the recent judicial re-organisation which recognized neither the claims of the Provincial Service nor of the Bar in the matter of higher judicial appointments. The Hon'ble Mr. Dikshit supported Mr. Kelkar. The Bill was referred to a select Committee.

The resolution for the appointment of a Mixed Committee to draw up the Village Panchayat scheme moved by Rai Sahab Sethunathmal was accepted in a modified form. The Government promised to appoint a Committee of three with one non-official to investigate by making enquiry in villages as to whether the panchayats were practicable and the villagers wanted it. If the opinion thus obtained was favourable, steps will be taken to introduce the scheme.

The Council adjourned till the 15th January.

THE GREAT WAR.

Another British Advance.

Italians Tapping at Trieste.

DEMONSTRATIONS AGAINST PEACE MEETING.

Stories of Verdun and its Forts.

Enemy's Repulse at Czernavada.

[Reuter's Agency.]

Great Britain

THE TORPEDOED "ARABIA".

Survivors' Stories of the Torpedoing.
Submarine Watches Doomed Vessel Sunk.

LONDON, November 13.
MALTA.—Survivors from the "Arabia" confirm the statement that there was not the slightest panic when the ship was torpedoed and that everything went off in perfect order. Women and children were placed in boats first, and several officers remained on board until the last moment. The submarine was not seen, but the wake of torpedo could be discerned and the periscope of the submarine was seen three hundred yards away after the ship had been struck. The "Arabia" was hit in the bunkers near the engine-room and the coal blocked up the rent and stemmed the inrush of water, thereby undoubtedly enabling the vessel to remain so long afloat.
Some passengers assert that the torpedo was discharged at only fifty yards. The crash was terrific and the vessel was swirled round by the force of the impact. The noise of falling glass and splinters was deafening, and many passengers in the saloons were thrown down. The periscope of the submarine could be distinctly seen circling round the vessel, but the submarine did not come up to the surface. When the first assistance arrived, the "Arabia" was still floating, though she had a heavy list. The first arrival was a trawler which, as the submarine was still in the neighbourhood, steamed continually round the "Arabia" till she sank and the submarine disappeared. A music-hall artist returning from India said that the explosion destroyed the boat assigned to his company. He assisted Lady Tata and other ladies to another boat. He was among the last to leave the ship. When they were five hundred yards away he saw the periscope of a submarine moving towards the "Arabia" evidently with the intention of going on board and securing the ship's papers, but rescuing vessels were closing in at full speed, and they apparently frustrated the submarine's design. The majority of passengers are convinced that a grave disaster was averted by the promptitude of the European crew in closing the watertight doors. The "Arabia" tilted down gradually till her boilers burst with a huge crash. Then she plunged almost perpendicularly.

British Women Carpenters for France.

LONDON, November 13.
It was mentioned before the Chobham Tribunal yesterday that two or three hundred women carpenters from that district were going to France immediately.

Pacifist Conference Wrecked.

LONDON, November 13.
A great procession to-day wrecked the Pacifist Conference at Cardiff. Mr. Ramsay MacDonald and other speakers escaped by a side-door.

Anti-Peace Demonstrations.

LONDON, November 13.
Labour leaders, Tupper and Stanton M. P., headed anti-peace demonstrators at Cardiff. They attacked doors of meeting which was presided over by Mr. Winstone, President of South Wales Miners' Federation. In spite of resistance of police, demonstrators, numbering ten thousand forced entrance to the hall.
Mr. Ramsay MacDonald disappeared. Mr. Winstone and Mr. Thomas M. P. remained to argue with the invaders, but their voices were drowned by singing of patriotic song. Mr. Thomas was dragged off the table and ejected. Demonstrators held a meeting and resolved on vigorous prosecution of war.

Sinking of the Blommersdijk.

LONDON, November 13.
The Blommersdijk's crew at Rotterdam states that the Captain explained to the submarine commander that the ship was taking wheat to Holland and merely calling at Kirkwall. The commander replied that he had been ordered to sink every ship anchoring in an English port for any reason.

Mr. Asquith's Speech.

LONDON, November 13.
Loklat Beiger commenting on Mr. Asquith's speech at the Guildhall declares that Germans are fully occupied with their own affairs and can hardly be expected to act as saviours to Armenians and others suffering from misfortunes of war.

Separate Peace with Great Britain.

LONDON, November 13.
Germany has slightest inclination for separate peace with Great Britain, but if other enemy states sound Germany, we shall perhaps try to build them a bridge.

Gains of the Allies.

LONDON, November 13.
Allies have taken six thousand prisoners, 72 guns, fifty machine-guns since offensive began on the September 12th.

The Man Power Board.

LONDON, November 13.
The "Daily Mail" says that the Man Power Board recommends calling up of all men under 26 with few exceptions and all unskilled men under 31.

Another Peace Meeting Abandoned.

LONDON, November 13.
Mr. Ramsay MacDonald's peace meeting arranged for to-night in Cardiff was abandoned in view of the assemblage of a large hostile crowd.

France.

FORT DOUAUMONT.

German Stories of Destruction Disproved What the French Discovered.

LONDON, November 13.
Reuter's correspondent at the French Head-quarters has visited Fort Douaumont. He says that the Germans abandoned it hurriedly on October 22nd owing to a big explosion in the magazine. There is no doubt they meant to return, but the French forestalled them. Official German statements about the evacuation and damage are total inventions. Except for a big hole in the reef made by French heavy shells the fort is not damaged. Every apartment can be utilised and the electric light is in good order. German signs and directions are still on the walls, and considerable stores of German bully-beef and biscuits were found. The French Commandant's table is littered with German stationery and books, and two seventy-fives and a heavy gun left by the French when they evacuated the fort, remain. Sixty Germans who were asphyxiated by an explosion months ago have been solidly immured in an inner wall like faithless nuns.

French Position at Verdun.

Enemy's Difficulties in Sudden Ground.

LONDON, November 13.
The French position at Verdun is described by Reuter's correspondent at French Head-quarters. He says that the French now hold the trench line facing Douaumont and the enemy at nearest point is extremely uncomfortable. He is four hundred yards distant. The French are also well in front of Vaux where the Germans are in a line of shellholes below the fort. Owing to the wetness of the ground they cannot dig trenches and they have been compelled to occupy a field line in ground where a man sinks waist deep in mud unless he keeps to the ridges. The French are much better off for the winter being practically unexposed to German fire. The present French artillery work is such that next spring when the ground hardens, attacks here will be exceedingly simplified.

Verdun Forts Justified.

The correspondent says that the storming of the forts at Verdun has proved that the resisting power of modern fortifications is greater than was supposed. Antwerp was no criterion. The German sixteen-inch guns never pierced the massive roofs of Douaumont and Vaux forts notwithstanding the fact that bombardment to which they were subjected was ten-fold heavier than that which Antwerp suffered. The French also furiously bombarded the forts and their shells only pierced the armour of each once.

Verdun forts have then justified the builders and strategists.

The Battle for Saillisel.

Fortified Houses Taken One by One.

LONDON, November 13.
PARIS.—The battle of Saillisel was resumed on Saturday afternoon. After artillery preparation which swept away the new enemy works, the French detachments assaulted the ruins of the village and desperate fighting ensued

TELEGRAMS.

the enemy offering a very vigorous resistance. Nevertheless, the fiery dash of the French soldiers crumpled up two Bavarian battalions and retook the greater part of the village. Houses were carried one by one, every one harbouring one or more machine-guns. At four o'clock the whole of the central part of the village was in our hands and the battle continued throughout the whole evening and the greater part of the night. A document belonging to a Staff Officer which was found showed that the German Commander had ordered Saillisel to be held at all costs.

To Avoid a Catastrophe.

Germans Strengthening Forces and Positions.

ALLAHABAD, November 13.
LONDON, November 13th.—The "Morning Post's" correspondent at the front dwells on the fact that the Germans even now do not regard defeat in the field as inevitable, and ask nothing better than to be left in peace during the winter. Smarting under wounds but goaded thereby to further efforts they will spend the time in re-organising and re-building. A part of the confusion in the German lines during the British attacks in July was due to lack of sufficient communications. Therefore, tram lines and light railways are spreading the new defences, one being prepared on the line joining the roads to Bapaume. The strength of this position becomes greater every day. Another strong position lies behind it. Meanwhile new guns and new aeroplanes are being produced. Possibly the "tanks" will have a German counterpart. Germany is exerting herself to the last ounce of energy to avert a catastrophe. None must imagine that this is the moment for the British to relax their efforts.—"Pioneer."

British Communique.

LONDON, November 13.
This afternoon's communique from General Sir Douglas Haig says:—In the morning we attacked German position on both banks of the Ancre and have already taken considerable number of prisoners. We successfully discharged Gas at Rans and entered the German trenches South-east of Armentiers.

British Advance.

LONDON, November 13.
Reuter's correspondent at the Head-quarters wiring this afternoon says:—We attacked early to-day and already, by twenty minutes past two this afternoon have advanced the British line on both sides of the Ancre to a maximum depth of a mile, capturing the village of Beaumont. Hamel considered by the Germans as impregnable and St Pierre Divion and also valuable trenches northward of Serre. All these positions form a part of heavily fortified original German main line which they have occupied for upwards of two years. Many prisoners have been taken. Two thousand have already been collected in advanced stages. Fighting continues around Serre, the only place not captured in the first assault.

Naval Air Raid on Harvour.

LONDON, November 13.
The Admiralty states that a squadron of naval aeroplanes carried out an attack on Harvour at Ostend on the 12th instant. Considerable number of bombs were dropped on Atelier De La Marine and war vessels.

Paris Communique.

PARIS, November 13.
This afternoon's Communique says:—That there is nothing to report. Nine bombing and seven escorting British naval aeroplanes bombed blast furnaces at Sintingbert, north-east of Saarebruck. All returned. German aeroplanes bombed Beffort and five civilians were injured.

Council of National Economics.

LONDON, November 13.
PARIS.—The "Matin" stated that the Government is forming a Council of better employment of public funds and efflux of coin abroad. Chairmanship has been offered to Ex-President Fallieres.

British Communique.

LONDON, November 13.
General Haig last night reported:—We have been attacking astride Ancre and have penetrated the enemy defences on a front of five miles and captured strongly fortified village of St. Pierre Divion. An attack was delivered before daylight in thick mist. The Enemy's losses were severe. Three thousand three hundred prisoners have already been counted and more are coming in. Fighting continues. The German line captured was exceptionally strong.

Paris Communique.

LONDON, November 13.
PARIS.—Last night's communique reported that day was relatively calm on the whole front.

RUSSIA.

Russian Communique.

LONDON, November 13.
A Russian Communique says:—The enemy torpedo boats entered Bay of Finland and bombarded the coast on Friday. We sank the majority. The enemy attacks in wooded Carpathians have been repulsed with great losses. The enemy is persistently attacking south of Dorosvatra in the region of Hollo and Toltish. The Enemy has pushed back Rumanians in Clotz valley, but the Rumanians have occupied heights north and south of Foidvedoling. The enemy is persistently attacking in the region of Kimpolung. Battle is proceeding in the Jial valley and at Orsova. Our left has advanced slightly in Dobrudja.

TELEGRAMS.

Russian Treasury Bonds.

LONDON, November 13.
PETROGRAD.—Issue abroad of treasury bonds totalling two-thousand million roubles is authorised.

ITALY.

Italian Advance on Trieste.
Officials Gloomy Public Rejoicing.

LONDON, November 13.
MILAN.—The Italian advance towards Trieste has cast a gloom on the Austrian officials there, but caused immense joy among the population. Police control is becoming tighter, and the entire civil population is gradually being removed.

Italian Announcement.

LONDON, November 13.
An Italian official announcement reports that intense enemy movements are continuing in Terragnolo valley. They are hindered by our batteries.

Greece.

The Entente and Greece.

Warning Against Irritating Public Opinion.

LONDON, November 13.
A telegram from Athens, dated 9th inst., says that the Entente ministers have intimated to the Greek Government that the non-fulfilment of its obligations will dangerously irritate public opinion in England and France, but the Entente diplomacy is confident that a satisfactory solution will be found.

Capture of Iven.

LONDON, November 13.
SALONIKA.—The Serbians continuing their pursuit of the defeated Bulgarians have captured the village of Ivan North of Polog.

Terrorising Methods of the
Royalist Troops.

LONDON, November 13.
ATHENS.—Fifteen hundred Royalist troops are occupying villages North of Ekaterini requisitioning crops and terrorising the population. Venzelists attribute these violations of arrangement between Greece and Entente to over conciliatoriness on the part of the Entente.

Serbian Communique.

LONDON, November 13.
A Serbian Communique says:—We not only broke counter-attacks against Cuki but continued our victorious advance northward pursuing the beaten enemy. Polog is entirely in our hands. We have captured fifty-six guns exclusive of trench ordnance since the 14th September.

Serbian Success.

LONDON, November 13.
Supported by intense fire of the French artillery, the Serbians in the loop of Cerna, after sanguinary fight, compelled the Germans and Bulgars to abandon the village of Iven and fall back two miles northward. Five enemy counter attacks were repulsed in disorder with considerable loss. The Serbians assisted by the French also again made progress north of Veliseo. Hitherto more than thousand prisoners have been counted and sixteen more guns captured.

Egypt.

Sir R. Wingate and the Sudan.
Connection Maintained.

LONDON, November 13.
CAIRO.—Sir R. Wingate's appointment does not involve the severance of his connection with the Sudan. Colonel Stack, Civil Secretary at Khartoum, will be acting Governor and acting Sirdar for the duration of the war under the direction of Wingate.

PORTUGAL.

Portuguese Troops to Fight.

LONDON, November 13.
LISBON.—The Premier announced in the Chamber that the Portuguese contingents were about to leave to fight on the battlefields of Europe.

Steamers Arrival.

LISBON.—The Norwegian steamer 'Breidablik' has arrived here with a number of the crew of the Norwegian steamer 'Camma'.

ROUMANIA.

New Russian Forces in Transylvania.

LONDON, November 13.
PARIS.—A Petrograd telegram announces the arrival of numerous Russian reinforcements on Transylvanian front, chiefly in Predeal sector.

Rumanian Communique.

LONDON, November 13.
A Rumanian Communique says:—We have repulsed two enemy attacks north-west of Busteni. Battle continued throughout day in the region of Dragoslavele. We maintained our positions. We repulsed all attacks on the left bank of Alt river, but yielded ground in the region of Sacraiebat on the right bank. The Enemy pressure continues to be very strong in the Jiu valley. There is violent fighting south-east of Orsova.

TELEGRAMS.

Operations in the Gernavoda Vicinity.

LONDON, November 13.
Apparently the Russians fighting on the left bank of the Danube have driven the enemy from Dunara station, two miles from Gernavoda on the Bucharest railway. It is pointed out that if they can organise a bridgehead they will threaten Mackensens rear and compel him to return. — "C. and M. Gazette."

Germany.

Belgian Deportations Continue.
Fugitives Killed on the Frontier.

LONDON, November 13.
AMSTERDAM.—The "Telegraaf" says:—Thirty-thousand Belgians have been transported from Antwerp to Germany, and also all the males at Waterloo. They will receive thirteen marks a week and will be given military rations. Several riots have occurred in Antwerp. Citizens between the ages of seventeen and thirty were notified to prepare to depart, and many fled and were killed on the frontier by electric wires. The Germans fired at one group after it had passed the wires.

JAPAN.

Overseas Christmas Fund.

LONDON, November 13.
TOKIO.—Mr. Asahi Shimbun appeals to Japanese to subscribe to overseas Christmas Fund for the British soldiers in the trenches.

A New Battleship in Japan.

LONDON, November 13.
TOKIO.—New battleship of 3100 tons with a speed of twenty-three knots and armed with twelve, fourteen-inch guns has been launched at Kobe.

China.

The New Chinese Minister's Policy.

LONDON, November 13.
SHANGHAI.—Wutingfang the new minister interviewed defined his policy as enmity towards none and friendship towards all.

Australia.

Holman Ministry not Recognised.

SYDNEY, November 13.
H. E. the Governor has instituted that he no longer recognises Holman Ministry as Wats has assumed control of business of the Assembly.

General Moratorium.

MELBORNE, November 13.
Common-wealth Government has issued regulations providing for General Moratorium.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Simla.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, November 13.
The following telegram, dated the 12th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

British Front.

Great air activity was the principal feature of the fighting in the western front. The British carried out many bombing raids on the enemy communications and stores. Air fighting was almost continuous. A battle took place between 30 British machines and 30 to 40 German. The enemy squadron was broken up and dispersed. As a result of other fights, nine more hostile machines were driven in damaged condition. The French aeroplanes were engaged in 77 fights and the bombarding squadrons dropped over 700 bombs on communications and cantonments.

Italian Front.

Persistent bad weather hindered operations on the Italian front.

Russian Front.

The enemy several times attacked the Russians in the region of Skrobot, and compelled them to fall back to second line of trenches. The Russians were also forced to abandon the heights south of Dornawatra.

Balkan Front.

Violent fighting continues on the Rumanian front in the Prokova valley, south of Predeal Pass. Russo-Rumanians have occupied the station Dunroar two miles west of Arnavoda and are fighting for the possession of Carnavod bridge. They have also occupied the heights three miles south-west of Rasnicea in the centre of the Dobrudja.

Temporary Increase in the
Paper Currency Reserve.

SIMLA, November 13.
The Government of India are issuing an ordinance authorising a temporary increase of Rs. 12 crores in the paper currency reserve instrument investment. It will be remembered that by an act (9 of 1916) passed in March last and having currency during the period of the war and for six months thereafter power was taken Inter Alia to issue currency notes up to a maximum amount of Rs. 6 crores against the British treasury bills of an equivalent value held by the Secretary of State. By these powers the total admissible investment on behalf of the paper currency reserve was increased to Rs. 26 crores of which Rs. 6 crores must

TELEGRAMS.

be held in the treasury bills of an equivalent value, namely L. 4 millions. Rs. 10 crores must be invested in securities of the Government of India, while the remaining Rs. 10 crores may be invested either in securities of the Government of India or in securities of the British Government of sterling securities issued by the Secretary of State. The circumstances which rendered necessary the taking of additional powers in March last have again arisen. The heavy expenditure which the Government of India have been undertaking in this country on behalf of the Home Government has made it possible to meet the Secretary of State drawing from the available resources to the full extent of the requirements of trade, and as the powers taken by the Act of 1916 have been nearly exhausted, further special measures have become necessary. In these circumstances it has been decided to extend the powers taken in March last to the extent of a further Rs. 12 crores, the additional investment so authorised being restricted as before to treasury bills held by the Secretary of State. It is hoped that these additional powers together with the further assistance which may be anticipated from treasury balance later in the year will be sufficient to cover the Secretary of State's drawings during the remainder of the busy season. Should not prove to be the case, however, it is the intention of the Government of India to adopt such further measures as may be necessary for the purpose of enabling trade to bring out to India the funds required for trade purposes. This ordinance as such will have effect for six months only and its duration will in all probability be prolonged by legislation.

Bombay.

Bombay's War Fund Sale.
Arrangements for Cotton Auction.

BOMBAY, November 13.
The Subscription list for the cotton auction to be held in connection with the forthcoming great war sale in Bombay has closed with a total of 200 bales. The Cotton has been classified and will be offered in about 20 lots ranging from 2 to 40 bales and all the bales have been valued for the protection of bidders. The auctioneer will be Mr. T. D. Moore, Chairman of the Bombay Cotton Trade Association. H. E. the Governor and Lady Willingdon have promised to be present. The auction will be held on Friday afternoon and a silver cup bearing the facsimile of H. E. the Governor and Lady Willingdon's signatures will be given to the buyer who, in the opinion of the auctioneer, shall have made the most sporting bid at the auction. The members of the committee of the Fire Insurance Associations are paid premiums for insuring the cotton while it is lying out for sale.

Anniversary of Parsis.

BOMBAY, November 13.
The Parsis of India celebrate next month the historic anniversary of their first coming to this land, twelve centuries ago, by holding a religious Jashan or thanks giving ceremony at Sanjan, the spot where their ancestors first landed in search of a new home for their faith after finally leaving Persia. The Twelve hundredth anniversary fell in last December and the Bombay Jashan Committee of the Parsis marked the event by a thanks giving ceremony in Bombay, which was attended by large crowds. On that occasion the committee had announced that the historic occasion would be further celebrated by Jashan ceremony at Sanjan at convenient opportunity. It has now made arrangements for a large gathering of Parsis at Sanjan on the 10th proximo and holding there a thanks giving ceremony befitting the occasion. Sanjan which is a small way side station on the Bombay-Baroda and Central India Railway and now almost devoid of Parsi population, will be visited next month by large crowd of Parsis who will see the spot where their ancestors first settled in India and where they remained for centuries till their dispersion in about the fourteenth century to other places in Gujarat. It will be the first gathering of its kind.

Government House at Mahabaleshwar
Utilised as a House for Nurses.

BOMBAY, November 13.
It was a happy inspiration of His Excellency the Governor and Lady Willingdon to place the Government House at Mahabaleshwar at the disposal of the Military authorities for the use of the nurses nursing in military hospitals in the Presidency and numbers of nurses are now there straight from the wards of their various hospitals. From their necessary routine of hospital life the sisters wake one morning to find a motor waiting to convey them to Mahabaleshwar as yet only a name. Work is left behind and with it dull care and for ten, twenty or thirty days their time is at their own disposal. This spirit infects the party on setting out and in spite of a tiring night spirits rise as the car mounts and mounts mile after mile revealing glimpses of valleys beneath and of other hills partly shrouded in mist, partly glowing in sunshine. The Government House and all the bungalows of the staff belonging to it are at the disposal of the nurses and Mahabaleshwar is now at its very best and a beautiful spot while the Government House and its grounds enjoy the most charming situation on the hill.

United Provinces.

U. P. Legislative Council.

ALLAHABAD, November 13.
At the adjourned meeting of the United Provinces Legislative Council to-day consideration of the Agra Preemption Bill was postponed. The motion by the Hon'ble Mr. Sameullah Beg for insertion of Conscience clause in the Educational Code for Indian boys so as to prevent religious instruction being given by mission schools was lost. So also was the motion to raise the maximum number of boys in school classes from 33 to 40. The motion by Mr. Chintamani for previous economic enquiry into the condition of the cultivators before raising assessments was also lost.

A Press communique notifies:—Registration in Sind and Aden of the claims of British subjects against the enemy subjects and enemy Government as well as of property belonging to enemies will henceforth be carried out by the Custodians of the enemy property in Sind and Aden, respectively, instead of by the Custodian of the enemy property, Bombay, whose work will be confined to the town and the Island of Bombay and the presidency proper.

దేవాలయాదాయములు.

పూర్వకాలపు దొరతనమువారు దేవుని కైంకర్యము కొరకు ప్రతిగ్రామమునందు పట్టణములందును దేవుని సేవ చేయువారలకు సేవచేయుటకుగాను వంశపారంపర్యముగా ననుభవించుటకు ఇనాములను సేర్పాటు చేసి యున్నారు. 1. అర్చకులు. 2. పరిచారకులు. 3. పూజాద్రవ్యములను తెచ్చి యిచ్చువారు. 4. నటగాయకులు. 5. పల్లకిదోయీలు. 6. మేళ గాంధ్రు. 7. ఇతరవాద్యములను వాయించువారు. 8. ఈ పరిచారకులతో సరిగా పనిచేయు సర్వాధికారులు ఈ మొదలగువా రందరును దేవునకు క్రమముగా సేవజేసి తగిన యినాములను అనుభవించు ఏర్పాటులను చేసియున్నారు. ప్రకృతపు కాలమున అట్టి కైంకర్యములు జరుగకున్నవి. ఏలనన, అట్టి భూముల ననుభవించువారు క్రమముగా దేవునకు సేవచేయక వారి భూములతీసికొని మరియొకరికిచ్చి వారివలన సేవచేయుచు అధికారము కమిటిదార్లకు, ధర్మకర్తలకును లేకుండునట్లు యేర్పడినది. సేవకుడు తనపనిసమము చేయకుండినపుడు వాని అనుభవములని భూమిని తీసి మరియొకరికిచ్చి వానివల్ల పనిచేయుచుకొను అధికారము, ధర్మకర్తలకుగాని, లేక టెంపరరీ కమిటిదార్లకుగాని, లేక వారివై యధికార్లకుగాని, ఉండినయెడల పీఠాటిలోపములుగు గలుగకుండునని పనులు జరుగవచ్చునని నమ్ముచున్నాను. ఒకభక్తుడొకసేవను తనపేర ధర్మాధ్యక్షుగా స్వేచ్ఛడు జరిపించినతె నను నుద్దేశ్యముతో కొంత యినాము నిచ్చుచున్నాడు. ఆ యినాము ననుభవించునతడు నసేవను చేయక భూమిని విడువవచ్చు. దేవకార్యము లేటల జరుగగలవు? ఇనామిచ్చిన భక్తుని మన సెటలుండును? ఇతరభక్తులు తమ ఉద్దేశ్యము లేటల నెరవేర్చుకొన గలుగుదురు? కాశ్యముగ జరుగ నలయు పూజావిధులు వైరుధ్యంతరములకల్గి క్రమముగ జరుగ నేరవు. అందువలన క్రొత్త భక్తులు పూజా విధులు కాశ్యముగ జరుగవను అభిప్రాయము నొందెదరు. అందువలన దైవపూజలే నశించును. దేశక్షోభకు మొదటికారణమిదియే యని తెలియవలసియున్నది. ప్రకృత మిట్టి భూముల ననుభవించువారు, దేవుని సేవ చేయకున్నయెడల దొరతనమువారు, వారి అనుభవము తప్పించుకుండ ఆభూముల తరముమాత్రము. వారి నుండి వసూలుచేయుటకు ఉత్తర్య చేయుచున్నారు. ఆతరమువల్ల రాబడు స్వల్ప మొత్తముతో ఆయాపనులు నిర్వహించుచుగా, జరుగ నేరవు. ఒక గ్రామము లో నొక నాకరునికి, నుమారు పరిరూపాయలు తరము గల రెండు మూడుయకరములు, తరభూమి యుండును. అందు సంవత్సరమునకు సుమారు నొక నూరురూపాయల వరుమానము వచ్చుచుండును ఇంత వరుమాన మనుభవించువాడు స్వామిసేవ చేయక విడిచినప్పుడు, ఆభూమికి వచ్చుతరము పరిరూపాయలతో ఎవరు దేవసేవ చేయుదురు? చేయించగలరు? పూర్వమునుండి చేయుచున్న సేవను తానుచేయక విడిచిన, వానివద్ద తరము మాత్రము వసూలు చేయుదురు కాని భూమిని వదలించుటకు దొరతనమువారికిని అధికారములేదను తాత్పర్యముచేత దేవపూజకు గొప్ప భంగముగలుగుట రెండవకారణము. గుచున్నది. కనుక ప్రకృతము దొరతనమువారు, చేయవలయున దేవసేవా? స్వామిసేవ చేయక భూమినివిడువక ఉండు నాకరులకు ఆభూమిని వదలించి, సరియైన సేవకులనుంచి ఆభూములను వారి స్వాధీనము చేయులాగున టెంపరరీ కమిటిదార్ల కధికార మివ్వవలెను. లేదా అట్టి భూమిని అనుభవించువానికి సర్కారు పోరంబోరు భూమిని ఆక్రమించుకొనిననారు కట్టినటుల ఒకటికి పదివరకున శిక్షార్థపు పన్ను కట్టులాగున ఉత్తరపు చేసిన వారెవరు సేవకు క్రమముగా చేయుదురు. వారు చేయకపోయిన శిక్షార్థము వసూలయిన మొత్తముతో యితరలవల్ల వాసేవ చేయించవచ్చును. ఇదిగాక దైవసేవ యినాములను సాహుకారుల బట్టి భోగ్యాధికర్యములనుకూడ చేయించుచు కోర్టువేలములు రివిన్యూవేలములును కూడ చేయించుచు తమ హక్కును బలపరుచుకొనుచున్నారు. ఇటుల ఇనాములు నశించుచు క్రమక్రమమున దేవకార్యములు బాత్రిగా నిలచిపోవును. ఇది దేశక్షోభకు మూడవ కారణముగా నున్నది. ఇప్పటిదొరతనమువారు దైవ సేవాయినాముల పరాధీనము చేయకుండ దని ఒక చట్టము సేర్పాటుచేసిన ఇట్టి దురుద్దేశ్యము లకుగంటును. దైవపూజలు క్రమముగా జరుగుచుండును. అనంతపురంజిల్లా నెరుగొండ తాలూకా పుట్టుపర్తియను గ్రామములో వేణుగోపాల స్వామి దేవాలయముకలదు. ఆస్వామికి కొన్ని యినాములును కొన్ని ఉత్సవ కాలములందు ధరించు ఆభరణములును ఉండెను. ఆభరణములలో నొకకిరీటము.

వజ్రములు కెంపులు, పచ్చలతో చెక్కబడి సుమారు మూడువేల రూపాయలు క్రయము చేయునదిగా నుండెను. అటువంటి బంగారు కిరీటము నేదియో యొక కేసులో సర్కారువారి వలన విచారింపబడి, ఆకిరీటము టెంపరరీ కమిటిదారులు చక్రవర్తి ఆయ్యంగార్లవారికి వశపరుపబడనే కాని, సుమారు రెండు సంవత్సరముల నుండి ఆకిరీట మెక్కడనున్నదో ఎవరి వశములోనున్నదో తెలియదు. ఆ పుట్టి నుండి యుదేవతా యుత్సవములే నిలచిపోయినవి. ఇటులనే మా సమీప గ్రామముగు బుక్కపట్టణమున కొందరుభక్తు లిచ్చిన యినాములను, కొంత మొత్తమును ఆయాకాలపు ధర్మకర్తలు కమిటిదారులు వశము చేసికొనుట లాభముగావలచి అపహరించుచున్నారు. కొందరు సాహుకారులు అట్టి ఇనాములను, వడ్డి భోగ్యమున కుంచుకొనియు కోర్టు వేలములు వేయించుకొనియు అనుభవించు చున్నారు. భక్తుడు లిచ్చు మొత్తమునైన అపహరించుకుండ కోఆపరేటివ్ కమిటీలలో నుంచి ఆయా యుత్సవముల కాయా మొత్తము నుపయోగించులాగు జూచిన మిత్రాశిస్సుని చూచు. ఆ టెంపరరీ ఆర్డు ను గురించి ఇదివరలో గోళ్లగూరు కూడా కొన్ని చట్టములను మార్పుచేయవలెనని, దొరతనమువారితో ప్రశంసించి యున్నారు. ప్రకృతము మెచ్చురా రాజ్యమునందు దొరతనమువారు మిగుల శ్రద్ధపుచ్చుకొని, అధికారుల సేవరచి ఆయా యినాములను ఆయాసేవలకు క్రమముగా జరుగునటులను పరాధీనములు గాకుండా నినాముల ననుభవించులాగునను దైవభరణములు సర్కారు స్వాధీనమున నుంచుకొని ఆయా యుత్సవములు క్రమముగా జరుగులాగునను. దైవశీతిగా ఎవరైనా నిచ్చుకర్యమును. వాటినివాణ్ణిపు సంఘములనుంచి ఆయా కార్యములకు వినియోగ పరచులాగు నను ఏర్పాటు చేసి యున్నారు. — ఒక విశేషము.

ఆత్మజ్ఞానా సంఘము.

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి. దయ్యముల సద్భావమును గురించిన శాస్త్రీయవర్ణ చిన్నవైజ్ఞానకామహర్షి. వేల రు. 0.8.0. మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము 591 పోస్టుచాక్సు 212, మదరాసు

టోజానా

అందము. విధి.

సృష్టియందలి ప్రతి జీవుడును, వికారమున నిగనించుచు అందమునై ప్రయత్నించుచుండును. సృష్టి విధానము బట్టి, యొక మనోహరస్వరూపమున తన దృష్టియందెదుకొని, దానిని పొందుటకు మానవులు ప్రయత్నించుచుండురు. అందలి వికారము అసహ్యకరము అందము అనంద దాయకము. ఇందు ననుసరించియే, దైవదత్తవగు అందము క్షీణించకుండునట్లు, శ్రీపురుషులెల్లరు ప్రయత్నించుచుండురు.

ఈ ప్రయత్నము సమృద్ధులగు శిరోజములను కాపాడుటకన్న ముఖ్యముకాదు. పూర్ణమైన శిరోజ పుంజము శ్రీలకు కిరీటము వంటిది. పురుషులకును అట్లేయన వచ్చును. క్షీణించి రాలి పోకొచ్చిన వెంట్రుకలను తిరిగి సమృద్ధములై ప్రకాశించునట్లు జేయు శక్యమగునా? ఇందు ప్రశస్తిరము, మొన్నటి మొన్నటి దాక, లేదనియే. కాని ఇప్పుడది సాధ్యమగుట యేగాక, నిశ్చయమగుటచే చెప్పవచ్చును.

నవీనపు ప్రకృతిశాస్త్ర పరిశోధన యీ యసాధ్యమును జయించి, తమ శిరోజములు క్షీణించుచున్నవని విచారమును జెందిన శ్రీపురుషుల నెందరినో, టోజానా కేళాహరమును వాడి నందున నట్టి లోపము నివారించునని హెచ్చరించుచున్నది.

టోజానా మృదువైన వెండ్రుకపాదులం దుండు క్రీములను చంపి యపాయ కారణమును తొలగించును. టోజానా బలహీనములైయున్న వెండ్రుకల పాదులకు ఆహారము నిచ్చును. అందువలన వాని కారోగ్యము మెచ్చి అభివృద్ధి జెందును.

టోజానాలో క్రొవ్వకులియును. మరే విధమగు పశు సంబంధపు పక్షాధ్యముగాని చేరదు. అది రెండు నిధములుగ యుండును. ఒకటి పురుషులకు, మఱి యొకటి స్త్రీలకు. మొదటిది అంటుకొని యుండునట్లుగ గూడ యేర్పాటు చేయబడినది. మిరడిగిన పావులో ఒక వేళ ఖర్చు అయి పోయి లేకుండినచో ఈదిగువ అడ్రెసువారినుండి తెప్పించి మోకితరు.

ఖరీదు 5 టోన్నుల సీసా చట్టుగొను దానితో సహా 1.12.0 „ 10 „ 2.12.0

జె. మట్టె అండ్ కో, లిమిటెడ్.

(పోస్టు చాక్సు. 228) 19. నెంకండు లైన్ నెచ్. మద్రాసు. ఇండియా కంట్రీ సోల్ ఏజంట్లు.

కృష్ణదేవరాయకాలపు ఆంధ్రవాక్యయస్థితి నెఱింగించు చారిత్రికభాగము వేల రు. 1-2-0 పరిచయము 1 ప్రతి యినాం. గ్రంథ విశ్రేణులకు మంచి కమీషను ఇవ్వబడును. ఇండియా ఇంక్వంటులయందును ముద్రాధికారులచేతను ప్రాచ్యదేశీయ భాషాపండితులచేతను గొనియాడబడినది. ఎస్ పంతులు నెం. 22 రు. ఆచార్యశ్రీ విధి, మద్రాసు.

A New Book on a Highly Patriotic Subject!!! (IN ENGLISH.)

"A National Flag for India" with 30 coloured illustrations and an introduction by the Hon'ble Rao Bahadur B. N. Sarma. Member of the Imperial Legislative Council in India. Price Rs 1. Copies can be had only from Mr. P. Venkayya, National College, Masulipatam.

ఏకభాషావిప్రళంబ

ఇది వెన్నెలకంటి ఆస్పాదాయ విశ్చయము. వేల 0-4-0 పోస్టేజీ అధికము. ఆంధ్రపత్రికా ముద్రకాలయము, తింబుకెట్టివీధి, మద్రాసు.

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయస్కోపులు - ఫీలుములు - డేరాలు - గ్యాసుడిఫ ములు - బొమ్మలకాడ్లు - గాజ్జీ పుస్తకములు విక్రయించెదము - క్యాటలాగు కావలెనా. (592) బి. ఈశ్వరప్ప అండు సన్సు, విశాఖపట్టణము.

ఆంధ్రసర్వకళాశాల - విద్యాప్రసృతి.

ఇది శ్రీయుత కట్టించి రామలింగారెడ్డి గారిచే వ్రాయబడినది. వేల 0-4-0 పోస్టేజీ ప్రత్యేకము. ఆంధ్రపత్రిక ప్రెస్, రి, తింబుకెట్టివీధి, మద్రాసు.

కూరకాయల, పువ్వుల విత్తులు.

పండ్లచెట్ల మొక్కలు, సంపంగి, రోజా మొదలగు మొక్కలు మా వద్ద దొరుకు. కావలసినవారికి ధరల పుస్తకము పంపబడును. మా విలాసము:— యం. ఓబళప్ప అండుబ్రదర్సు, 588 బసవనగుడి, బెంగుళూరు సిటీ.

శారదాంబ

ఇది శ్రీధర్మబోధిని యను నాటకము. సంఘమరాచార సంస్కరణమునకుమార్గ మిందు జూపబడినది. వేల 0-4-0 పోస్టేజీవేలు. ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము 7 తింబుకెట్టి వీధి, మదరాసు

Approved by Text Book Committee
కథలపుస్తకములు:—(1) చున్నతి (2) నులోచన (3) కాసల్య వేల రు. 0-4-0 శిరోజోగ్యమును, ధాతు పుష్టియు నొసంగు టానిక్ మార్కెట్లు 48 కి రు. 1-0-0. 523 "విద్యావిధి", 87 రామస్వామివీధి, మద్రాసు. సి. గోపాలనాయక్, బెసిక్ భాండ్రి మద్రాసు లో 40 సంవత్సరములకు వైగా స్థాపించబడినది. వీరలు ఇంజనీయర్లు యంత్రములను తయారుచేయు వారు అయిరక్ పొందర్న గాన మీశేమి కావలయునని నను వీరికి తప్పక వ్రాయును. 557

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును శాశ్వతముఖమునపొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని నిధులను అనుసరించుట వలననే కల్గుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలుగజేసి శరీరసౌఖ్యమును దృఢపాత్రమును ఆయుర్వృద్ధిని ఇప్పించును, ఈపుస్తకము ఇనాముగా నీయబడును. పోస్టు చార్జి యా మేమే భరించిపంపెదము. వెంటనే వ్రాయును. 219 వైద్యశాస్త్ర మంత్రేంక్ గోవిందజీ, ఆతంకనిగూ టౌపధాలయం 158, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

కలియుగ కల్పవృక్షము.

కృతయుగమందుకల్పవృక్షము నుపయోగించుకొని లను నెరవేర్చుచున్నట్లు ఈకలియుగమందు మానవజాతి యొక్క ఈరిభాదలనుతీర్చి ఆయుర్వృద్ధిని కల్పింపగలదు. లనిచ్చునది మన వైద్యవిద్యక. ముగ్గురినాటికి ఉచితముగా పంపబడును. రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ, ఆయుర్వేదవేదా జ్ఞాపధాలయము, 20 చీనాబజారుకోడ్, మద్రాస్.

